

naša luč

1981

2

leto 30

slovenska pratika

SVEČNICA

V cerkvenem bogoslužju je svečnica spomin Marijinega očiščenja. Po judovski postavi je morala vsaka mati, ki je rodila sina, štirideseti dan po porodu priti v jeruzalemski tempelj, tam darovati in se tako »očistiti«. Temu predpisu se je podredila tudi Marija. V templju se je ob tem srečala s častitljivim starcem Simeonom. Ta je v videnju spoznal, kdo je dete Jezus v naročju neznane matere. Vzel ga je v naročje in spregovoril sloviti spev, v katerem je tudi povedal, da bo Jezus »luč v razsvetljenje poganov«.

V ljudskem nabožnem svetu je svetopisemska vsebina praznika zbledela, ta dan je ostal le bolj po zunanji podobi kot praznik sveč. praznik luči.

Hrepenenje po svetlobi je med pračustovanji človeške narave. Znaní so poganski obredi in obhodi, ki so svetlobi, Soncu, po zmagi ob zimskem kresu zmerom znova z gorečimi svetili hiteli na pomoč. Simeonova prerokba o »luči v razsvetljenje poganov« je lahko dala takim šegam nov smisel. Cerkev je z blagoslovom sveč na ta dan in odhodom z gorečimi svečami povzdignila poganski običaj v svet nadnarave in v cerkven obred. V njem je »luč« podoba Odrešenika, ki razsvetljuje človeštvo, mu razodeva smisel sveta in življenja.

Znan je pregovor: Če na svečnico prej od sveče kane kakor od strehe, zarije se medved nazaj v brlog.

PUST

Po stari navadi je za pust značilno dvoje: norčije in obložena miza. Zakaj norčije?

Vsa ljudstva so spočetka verovala, da se v določenih časih v letu vračajo duhovi rajnikov. Tak čas je bil tudi prehod iz zime v pomlad? Začetek marca je bil za naše prednike obenem začetek novega leta. Moški so se našemili, da so postali s tem — tako so mislili — rajnkim vsaj na zunaj podobni. Kar so počenjali kot šeme, so počenjali dejansko duhovi, tako so menili.

Druga značilnost pusta je pa obložena miza. Pomembne dneve je človek že od nekdaj slavil tudi s posebno in obilno jedačo in pijačo. Po vsem Slovenskem je znana veselozalostna pesem:

*Hopsasa, risasa,
pustna nedelja —
lan sem bil špeha sit,
letos pa zelja...*

Znano je tudi vprašanje: »Včeraj je bil pustni dan, imaš kaj gobček mastan?«

Svinina spada te dni na mizo, z njo pa tudi mnogo mastnega peciva: ajdova potica, špehovka in ocvirkovica pa krofi in flancati. O pustu mora biti vsakdo sit, človek in živalina.

V pratiki je bil že od nekdaj za pustni torek narisana Pust. Čeprav mu manjka svetniški sij okoli glave, ga je ljudstvo samo postavilo med

svetnike. Pustu je na Slovenskem ime Kurent ali Korant.

V ljudskih predstavah je bil Kurent sirota, a veseljak, ki je svoj boren zaslužek brez pomišljanja razdal revežem, Bog mu je pa zato dal mošnjo, v kateri ni nikoli zmanjkalo denarja, gosli, s katerimi je slehernika prisilil k plesu, in puško, ki je zmerom zadela, če si z njo meril ali ne.

Nepremagljivo prastaro izročilo, na novo porojeno veselje do življenja ob izteku zime, sla po sproščeni razigranosti — vse to je narekovalo v pustnih dneh vedenje slovenskega človeka po vsej Sloveniji in ga narekuje skoraj povsod še danes.

Najslavnejše štajerske šeme so koranti, posebno tisti iz Markovec pri Ptuj. Vasi na Ptujskem polju prevzame v pustnih dneh čisto svojevrstno vzdušje. Nihče ne dela, otrok ni v šolo. Povsod se peče, cvre in kuha. Junaki teh dni so koranti. Od pustne nedelje do pustnega torka odmevajo vse vasi Ptujškega polja od velikih kravjih zvoncev, ki jih imajo koranti privezane na verigo, opasano okrog kožuha: da je zvonce slišati, koranti neprehoma poskakujejo in se vrte v levo in desno.

Po nekaterih slovenskih pokrajinah še vedno ohranjajo lepe starinske pustne običaje, med katerimi je najbolj priljubljen našemljeni svatovski sprevod. Tako priredijo ponekod »pustno ohceto«, kjer je ženin ženska, nevesta pa moški. Svatje se na vozovih pripeljejo po vasi. Vozovi in konji so okrašeni s pisanimi trakovi. Vse mora biti prav tako kakor pri pravi ohceti.

Konec pustnega norenja, v svojem jedru pa konec zime, kaže v podobni Kurentov ali Pustov pogreb. Slamnatega, v razcapano suknjo ogrnjene deda, ki so mu na glavo poveznili potrtr pisker, naložijo na nosila, ki jih nosijo štirje fantje. Spreddaj stopa nekdo z motiko na rami, zadaj pa nekdo, ki se »joka«. Na bližnjem travniku vržejo pusta v izkopen grob, zažgo ali pa vržejo v vodo.

Slika na naslovni strani: Pogled s HOMCA pri Domžalah proti Stolu in Karavankam

mesečnik
za slovence
na tujem

februar 1981

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštlin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava »Naše luči«.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

Za letošnji svetovni dan miru (1. januarja) je napisal PAPEŽ poslanico z naslovom »Če hočeš služiti miru, spoštuj svobodo!«

Od nobenega njegovih italijanskih predhodnikov ni bilo čuti česa tako nezaslišanega: mir je možen le v svobodi! Doslejšnji papeži so v svojih »političnih« poslanicah poudarjali bolj »resnico«, »pravičnost« in red«, tudi dolžnost iskati mir — vse to pa le kot pogoj za svobodo. Moral je priti papež iz Poljske, da to oznanja ravno nasprotno. Brez svobode ni miru.

Res se je Janez Pavel v zavzetem nagovoru svojih poljskih rojakov, ki sta jih prenašala (kakšna sprememba!) tamkajšnja radio in televizija, dotaknil tudi ogroženosti od zunaj, vse pozval k preudarnosti, posvaril pred »uporom«. A o svobodi je povedal veliko več, v različnih poslanicah. Na primer, da se ji dela škoda, če je vsa oblast v rokah enega edinega razreda, rase, stranke ali skupine; če nima občan zagotovljenega dela in ne dobiva pravične plače; če mu je odvzeta pravica, da bi pri družbenih sklepih soddločal; če »se poudarja notranja varnost kot edino in najvišje pravilo«; končno, če postane nedotakljiva resnica o nemejenosti gospodarski rasti zakon. Takšne omejitve svobode, na katere je papež s prstom pokazal, ogrožajo mir.

Gospodje v Kremlju, ateisti in materialisti, bodo poslanico dali med akte. Oni so istega mnenja kot carji in veliki inkvizitorji: svoboda človeka le bega. Vendar pošilja papež svoje izjave tudi oblastnikom, ki se izdajajo za kristjane — v Južno Ameriko, Afriko, na Filipine. Tudi Evropejci se morajo čutiti prizadete.

Vsekakor je politično modroslovje tega papeža naravnano na človekove osnovne pravice. Zato bo na toliko daljšo roko učinkovito.

(Süddeutsche Zeitung, München, 27. dec. 80.)

Ljubljanska Družina (81/2) je objavila pogovor s SLOVENSKIM METROPOLITOM dr. Šuštarjem. Vrh pogovora je bil gotovo nadškofov poziv slovenskim kristjanom: »Bodimo veseli svoje krajevne Cerkve, imejmo jo radi, zavedajmo se, da smo ta Cerkev mi vsi in da je od nas samih, od vsakega od nas, odvisno, kakšna je in bo naša Cerkev.«

O dolžnosti sodelovanja vernikov pri prenovi slovenske Cerkve je dejal: »Brez zavzetega sodelovanja laikov ni prenove naše Cerkve. Zdi se mi, da je pri nas še vse preveč razširjeno mišljenje, da so Cerkev škofje, duhovniki in redovniki. Laiki se še vse premalo zavedajo: Cerkev — to smo mi. Cerkev je najprej življenjsko občestvo, božje ljudstvo, dinamično dogajanje, življenjski proces v osebnem in skupnem odgovarjanju na božji klic in v hoji za Kristusom, potem šele ustanova s svojimi posebnimi strukturami in službami, čeprav so tudi te za Cerkev neobhodno potrebne.«

O slovenski Cerkvi je rekel: »Veliko se v njej dogaja in smem reči, da se Cerkev na Slovenskem resnično prenavlja. V marsičem se je že prenovila in izgledi za prihodnost so ugodni.«

»VEČER S SLOVENSКИMI LJUDSKIMI PEVCI IN GODCI« — V Cankarjevem domu v Ljubljani so se ob činstvu predstavili tisti pevci in godci, ki so sicer redni gostje radijskih oddaj ljudske glasbe. Prišlo je kar šestdeset pevcev iz devetih slovenskih etničnih pokrajin, ki so v dnevem programu oživili marsikatero že skoraj pozabljeno pesem ali pa melodijo. Dobropoljski fantje so zapeli triglasno fantovsko pesem in staro ljudsko balado, ki je razširjena v dobropoljski dolini. Z vinorodnih Haloz je prišlo pet pevk, ki so zapele dve pesmi o vinu. »Citaravci« iz Režije so odigrali dve viži, ki so jih ljudje bolje razumeli kot pa njihov pozdrav v tem svojevrstnem narečju. Nastopili so tudi pevci iz Sel na Koroškem in s svojo ubrano koroško pesmijo zelo navdušili občinstvo. Bili so tu še pevci s

Trnovske planote, godec iz bližine Broda na Kolpi, pripovedne pevke s Pohorja in še mnogi drugi.

PREVEČ ŽVEPLOVEGA DIOKSIDA V LJUBLJANSKEM ZRAKU — V dnevih pred Božičem, ko so se zaradi peke potic preveč kadili dimniki in se ljudje z avtom vozili po opravljenih pred prazniki, se je zrak v Ljubljani zopet prenaslčil z žveplovim dioksidom in drugo umazanijo. Kriva naj bi bila tudi toplotna inverzija, ki nastane, ko je temperatura nad zemljo nižja kot višje plasti v ozračju. Na sveti večer so namerili 1,99 miligramov žveplovega dioksida v kubičnem metru zraka, kar je skoraj trikrat več od dopustne stopnje. Mestni odbor je opozoril bolnike in otroke, naj se ne gibljejo po mestu, vožnje z avtom in kurjenje s premogom pa naj bi kar naj-

bolj omejili. Onesnažen je bil tudi zrak v Celju, vendar ne toliko, da bi morali izvesti ukrepe prve stopnje.

NAJMANJ STROŠKOV Z OTROKI, KI JIH VARUJEJO BABICE — Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je na osnovi cen oktobra lanskega leta izračunal stroške, ki jih imajo starši z otroki. Tako stane dojenček do 12 mesecev poprečno 3463,65 dinarjev. Če ga pa dajo v vrtec, morajo zanj izdati 397,85 dinarjev več. Še dražje pa je v zasebnem varstvu, kjer stane vsa oskrba 4176,75 dinarjev. Otroci od enega do dveh let »košajo«: 2476 din, če so doma, 3708 din, če so v vrtcu, in kar 4613 din, če so v zasebnem varstvu. Podobno je tudi z materialnimi stroški za otroke od 3 do 6 let. Tudi zanje je treba odšteti največ denarja, če so v za-

TOLMIN je mesto med Sočo in Tolminko, ob stikališču Alp in kraških planot.

sebnem varstvu. Te podatke uporabljajo predvsem pri odrejanju preživnin, določanju višine otroških dodatkov in stroškov za vrtce.

NOVI MARIBORSKI ŠKOF POSVEČEN — Na četrto adventno nedeljo popoldne so se v mariborski stolni cerkvi začeli obredi škofovskega posvečenja. Mariborska stolnica je bila že uro poprej zasedena do zadnjega kotička, tako da si je spreved škofov in duhovnikov le s težavo utiral pot do oltarja. Poleg škofa posvečevalca, apostolskega pronuncija dr. Ceccinija, so se posvečenja udeležili tudi drugi slovenski škofje s pomožnimi škofi ter škofi iz sosednjih škofij Avstrije in Madžarske ter Hrvaške. Obreda so se udeležili tudi predstavniki oblasti, med njimi dr. Šinigoj, podpredsednik slovenske skupščine in predsednik verske komisije. Obred je vodil apostolski pronuncij, ki je v novemu škofu dr. Krambergerju izročil kelih in škofovski prstan, ki mu ju je podaril sveti oče.

SMUČARSKA SEZONA SE JE ZAČELA ŽE SREDI NOVEMBRA — Računski zima je ljubiteljem belega športa omogočila že zelo zgodaj, da so si natakili smuči in se spuščili po belih pobočjih slovenskih planin. Že sredi novembra so uredili smučišča na Kravcu ter Starem vrhu nad Škofjo Loko in na Sorški planini. Tehnične težave in pomanjkanje rezervnih delov za žičnice pa so bile krive, da so bila smučišča na Veliki planini urejena šele okoli Božiča. Letos imajo smučarji več prostora za smučanje, ker so razširili nekatere sedanje smučarske predele. Le z gostinskimi ponudbami v smučarskih krajih niso bogve kaj zadovoljni. Tako Litostrojska koča na Sorški planini lahko postreže le četrtini smučarjev, ki ob koncu tedna iščejo razvedrilo na smučeh. Še slabše pa je na Starem vrhu, kjer so kar podrli staro kočo, nove pa še niso zgradili. Tam so smučarjem na voljo le zasilni bifeji. Pravilo, da ponekod leži denar na cesti, le skloniti se je treba. Smučarji

imajo gotovo dovolj denarja v žepih, le ven jim ga ponekod noben krčmar ne potegne.

*

BLLED — Turistična poslovna skupnost je izdala letak v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini, s katerim je seznanila goste z vsem tistim, kar nudi turistični Bled svojim gostom tudi v zimskem času. Ugotovili so, da je bilo zaradi tega podviga na prireditvah več ljudi kot doslej. Zato so sklenili nadaljevati s takim načinom obveščanja turistov.

BOHINJSKA BISTRICA — Na prvo nedeljo v letošnjem letu se je okoli sto tekačev iz desetih evropskih držav pomerilo na 26. mednarodnem tekmovanju v smučarskih tehnikah. Na zares odlično pripravljenih bohinjskih smučinah si je Švicar Rengalli zanesljivo pritekel bohinjsko lovoriko. Jugoslovanski tekač Ivo Čarman pa je dosegel le 16. mesto, kar je bila gotovo le posledica lažje gripe, ki ga je pestila v zadnjih dneh pred tekmovanjem.

BOHINJSKA BISTRICA — Zaradi zamenjave nosilnih vrvi so morali sredi največje zimske sezone, ko se začnejo polletne šolske počitnice, ustaviti gondolsko žičnico na Vogel. Del smučarjev so lahko usmerili proti smučiščem na Kobli, kamor so jih vozili Kompasovi avtobusi, drugi del pa mora hoditi peš na Vogel.

CANKOVA — V začetku leta je Rdeči križ pozval krajanke na krvodajalsko akcijo. Tej prošnji se je odzvalo kar 75 krajanov tega redko naseljenega obmejnega področja. Med najbolj požrtvovalnimi je bil Anton Benko, ki je doslej že sedemindvajsetkrat dal kri pri akcijah Rdečega križa.

CELJE — O velikem narodnem buditelju beneških Slovencev Ivanu Trinku so govorili na srečanju prostetnih delavcev celjske občine. Stanko Skočir je orisal delo tega

(dalje na strani 9)

»Prav v teh dneh je bila na teološki fakulteti veličastna proslava 75-letnice prve polne slovenske gimnazije. To je velika stvar. O tej obletnici ni pisalo naše časopisje, ni informirala naša televizija, ne radio... Ta ustanova je bila velikega pomena za Cerkev in za slovenski narod« (Ljubljanski nadškof Šuštar).

DRUŽINA, Ljubljana, 30. nov. 80/5.

Tudi naše časopisje se v priložnostnih zapisih O PAPEŽEVEM OBISKU (v ZR Nemčiji) ni najboljšje odrezalo. Včasih je iz komentarjev silil ton, ki ga za tuje državniške navadno ne uporabljamo.

DRUŽINA, Ljubljana, 30. nov. 80/3.

Škofje so bili (na zadnjem posvetovanju višjih predstojnikov in predstojnic redovnih skupnosti v Sloveniji) naprošeni, naj bi na višjih družbenopolitičnih forumih sprožili vprašanje bolečega KRŠENJA ČLOVEKOVIH PRAVIC: onemogočeno je izpolnjevanje verskih dolžnosti nekaterim kategorijam kristjanov (vojaki, zaporniki, dijaštvo po internatih).

DRUŽINA, Ljubljana, 30. nov. 80/4.

Alojz Marolt je (v imenu župnijskega sveta na Škofljiči pri Ljubljani) med drugim potožil o »GLUHOSTI MERODAJNIM ORGANOM in zavlačevanju (izdaje dovoljenja) zaprosene lokacije, nepoštenem nasprotovanju vodstev družbenopolitičnih organizacij v KS do naše upravičene želje po novi cerkvi in po primerni lokaciji te cerkve«.

DRUŽINA, Ljubljana, 30. nov. 80/5.

sveta dediščina...

**kam v modernem času,
ki pravi o raznem blagu
»po uporabi vrzi proč«,
z izročilom?**

V zadnji številki NAŠE LUČI smo objavili del domiselnega razmišljanja Mirka Mahničarja iz revije CERKEV V SEDANJEM SVETU (80/9-10). Danes z razmišljanjem nadaljujemo. V začetku na kratko povzemamo ugotovitve od zadnjč.

IZROČILO LJUDSTVA

Podoba slovenske življenjske zavesti živi v naši ljudski pesmi, v pregovorih, molitvah in legendah, v povestih in pravljicah, v obredih in navadah, v nekdanjih oblačilih in hrani, stavbah in spomenikih.

V vseh teh »virih« je moč odkriti značilnosti slovenske duše, ki so:

● **DUHOVNOST.** V našem ljudstvu živi prepričanje, da vodi naša pota Bog in da zato naše življenje ni brez smisla in cilja.

● **SVOBODOLJUBNOST.** Naša narodna strpnost se nam nemalokdaj, žal, spridi v hlapčevstvo in občudovanje tujstva.

● **SPOŠTOVANJE ČLOVEKA.** Navzoča je zavest o enakosti vseh ljudi in spoznanje, da se človekova vrednost meri po tem, kar človek je.

● **NOTRANJA ČISTOST.** To je skromnost, nerazvajanost in zaupljivost.

● **ZADOVOLJSTVO.** Narod je imel včasih dovolj dobrin, ki jih danes pogrešamo: toplo sosledstvo, stik z naravo, z njo urejen ritem dela, zdravo hrano, čist zrak, prosveto, praznike, knjigo, cerkev, Boga.

● **Tisočletno ZVESTOBO JEZIKU.** Jeziku petja in vriskanja (Cankar). Čist jezik — skoraj brez psovka, preklinjanja in nečednosti, ki smo jih uvozili kasneje. Brez modnih in hlapčevsko prevzetih tujk. Beseda z vsebino in čustvom, ki z njo poveš, kar misliš — brez ovinkov, slepomišljenja, razkazovanja, učenjačenja, zmede in demagogije. Bogato pripovedovanje dogodkov in pravljič. Pogovor, ki ima rep in glavo. Osrečujoče, sogovornika spoštuječe pogovarjanje. Pozdravljanje, ki ni le zunanja oblika, ki izprazni

namen in pomen: dober dan, Bog daj, z Bogom.

● **Izročilo o DRUŽINI.** Zakon — ti si svet, na tebi sloni vesoljni svet. Zvesto srce in delovna ročica, mirno plavanje družinske barke v božjem zavetju (Prešeren). Veliko sporočilo o slovenski materi — svetnici in mučenici. Otrok je dar božji. Kolkor jih Bog da. Otrok sodi v družino, uspešno raste le v nenehni navzočnosti in stiku s starši; njegova vključenost v družino, nujna sreča detinstva, a tudi skorajšnje vključenje v delo in dolžnosti ter spoznanje, da ni samo on na svetu, in zato spoznanje o potrebnosti in lepoti nesebičnosti in odgovornosti ne le za domače, ampak za vso sesko in vse ljudi. Čvrsta veljavnost četrte božje zapovedi. Prva otroko-

kvas zemlje

● Pred kratkim so izdali POLJSKI ŠKOFJE posebno pismo, ki so ga potem brali po vseh cerkvah na Poljskem. V njem omenjajo, da si poljska državna oblast načrtno prizadeva Boga izključiti iz misli in življenja ljudi: v učbenikih se o verskih vrednotah in o zgodovinski vlogi poljske Cerkve mol-

či; oblasti organizirajo krožke mladih marksistov, ki jih oblikujejo v propagandiste ateizma; verniki so izpostavljeni proticerkveni in ateistični propagandi; nekaterim skupinam družbe je prepovedana verska dejavnost; v sredstvih javnega obveščanja Cerkev ni navzoča, kot ji gre; oblasti se vedejo, kot da na Poljskem vernikov sploh ne bi bilo; krste, cerkvene poroke in pogrebe naj bi počasi zamenjali svetni obredi. Pri mladih skušajo krščanske vrednote zamenjati z marksistično npravnostjo. »Z zaničanjem Boga, temelja sleherne npravnosti, se začne zaničanje sploh vsake npravnosti.« Končno

izražajo škofje popolno zaupanje v božjo zmago v teh hudih časih.

● **SV. CIRIL IN METOD** sta nova zavetnika Evrope — tako je določil papež ob prehodu v novo leto. Pavel VI. je razglasil za zavetnika Evrope sv. Benedikta, sedanji papež pa še sveta solunska brata, da bi bila s tem poudarjena težnja apostolskega sedeža po edinosti z Vzhodno Cerkvijo. S tem je papež tudi pokazal na zgodovinsko dejstvo, da je krščanska Evropa zrastle iz dveh izročil: iz zahodnega, katerega predstavnik je sv. Benedikt, in iz vzhodnega, carigrad-

va spoznanja o bistvu in pomenu skupnosti. Skupna molitev, rožni venec, angelovo češčenje doma pa tudi na polju. Skupaj k maši. Odkrivanje pri molitvi. Spoštovanje dušnega pastirja, učitelja, hvaležnost za vsako dobroto, ki je bila storjena. Spoštovanje kruha. Ljubezen do živali. Zmernost in treznost. Snažnost telesa in obleke, hiše, hleva, dvorišča (sobotno pometanje, pospravljanje, čiščenje), cerkve, šole in vseh skupnih notranjih in zunanjih prostorov. Ljubezen do cvetja. Itd.

● O izročilu v slovenski VERNOSTI je bilo že dovolj pisanja. Prepričani smo, da je doživela po kakovski spremembo na boljše, pristnejše in globlje, in da je zato marsikaj že zastarelo in nepotrebno. Zdi se, da se je marsikaj prežgodaj pometlo in zanemarilo. Tu velja omeniti predvsem našo nabožno književnost, ki je leposlovna zgodovina že od Prešerna sem več ne beleži, ki pa je v nji prav gotovo še kaj užitnega za dušo in duha. Potreben bi bil ne le popis vseh teh del (izvirne pridige, premišljevanja, šmarnice, molitveniki, nabožne razprave, pesmi, zgodbe itd.), ampak tudi izbor vsega najboljšega, še danes koristnega. Prav gotovo bi bilo blaga za nekaj zajetnih zbirk. To velja tudi za Slomška, okrog katerega ženemo toliko šu-

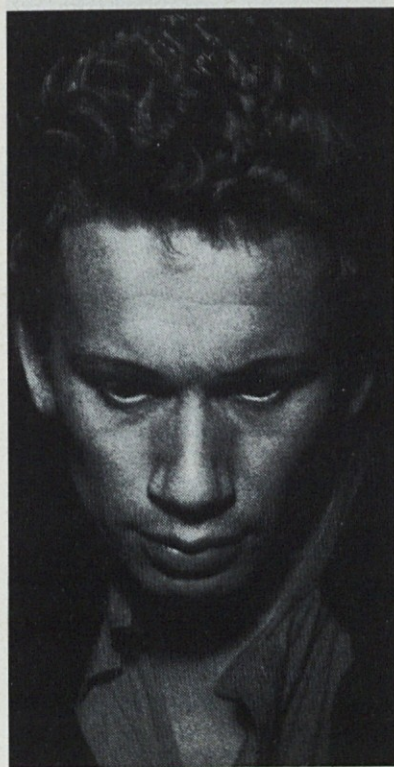
ma, njegovega obilnega in zanimivega pisanja pa sploh ne poznamo.

Ni znano, kakšno usodo dočaka jo pridige, leposlovni poskusi, premišljevanja, spomini, dnevniki, župnijske kronike že davno ali komaj pred časom umrlih duhovnikov. Preredki so opisi svetih, junaških in tihih pa tudi bridkih življenj naših duhovnikov, vse od njega dni, ki so bili vsi po vrsti tudi kulturni in družbeni delavci, opismenjevalci in učitelji ljudstva, soustvarjalci našega jezika in bojevniki za njegovo uveljavitev. Med njimi je nekaj nadvse pomembnih imen.

Nabožne navade in obredi, tudi zunajcerkveni, ki so v njih lepote, npravne in večkrat tudi umetniške vrednosti, propadajo, ko bi jih bilo mogoče s starimi nabožnimi odrskimi besedili rešiti s pomočjo gledališča v cerkvi. Nabožna ljudska pesem je le še na magnetofonskih trakovih etnografskega inštituta.

Preučiti bi kazalo, ali naše moderno cerkveno stavbarstvo raste tudi iz poduhovljene govorice našega znamenitega starega cerkvenega stavbarstva ali le preveč iz modnega razkazovanja. Premalu je začelo usihati sporočilo Bogu hvaležnega slovenskega človeka, ki je znal na najlepših krajih in v lepi obliki graditi znamenja in kapelice.

Tudi »božji kot« in plavajoči sveti Duh v njem in svete podobe in kipi v naših sobah pa tudi na zunanjih

stenah še čvrsto ohranjajo svojo duhovno in stvarno-oblikovno pomembnost. Sem sodi nekaj Župančičevih stihov (1915):

*Da je meni izslikati slovensko sobo,
da mi je razdeliti slovenski strop*

(dalje na str. 33)

skega, katerega zastopnika sta sv. Ciril in Metod. Obenem je bila s to razglasitvijo popravljena krivica, ki se je dolga stoletja godila Slovanom, kot da njihovega prispevka h krščanski Evropi sploh ni bilo.

● TRŽAŠKI RADIO je oddajal na sveti večer tudi slovenska božična voščila ljubljanskega, goriškega in videmskega nadškofa ter mariborskega, koprškega in tržaškega škofa. Tako so tudi v matični domovini lahko poslušali voščila, kakršnih ljubljanski radio noče prenašati.

● 800 SLOVENSKIH MLADINCEV IN MLADINK se je udeležilo

lo velikega šestdnevnega molitvenega srečanja za spravo in mir v Rimu, kamor je prišlo nad 30.000 mladih iz cele Evrope. Iz Taizéja je prispel pobudnik teh srečanj brat Roger Schutz, molitvenemu bdenju v baziliki sv. Petra pa se je pridružil tudi papež, ki je govoril o edinosti Cerkve.

● Létu 1981 je razglašeno za LETO PRIZADETIH OSEB. Ob tem je papež opozoril, da je na svetu okrog 400 milijonov prizadetih ljudi. Vsem tem bi že delček denarja, ki ga znanost namenja oboroževanju, lahko veliko pomenil. Na svetu je tudi na

milijone podhranjenih ljudi, posebno otrok. Treba je izdelati zanesljivejši prehrambeni sistem, vsi ljudje pa naj pomagajo tem bratom v stiski, je rekel papež.

● Petnajst UKRAJINSKIH ŠKOFOV, ki živijo zunaj svoje domovine, je v skupnem pastirskem pismu uradno sporočilo, da v Ukrajini deluje »organizirana podzemna Cerkev« s svojimi škofi in duhovniki. Pismo so delili po ukrajinskih cerkvah na njihov božič, 7. januarja. Seveda niso škofje omenili ne imen ne števil škofov, ki tam skrivaj delujejo. V Ukrajini živi štiri milijone vernikov.

gotovo vas
zanimajo,
kako se imajo
naši rojaki
po Evropi

slovinci v avstriji

Nacionalnega delegata za Slovence v Avstriji, g. Cirila Lavriča (Haid bei Ansfelden, škofija Linz), smo naprosili, naj nam z odgovori na postavljena vprašanja v nekaj obrih opiše veliko slovensko družino v Avstriji. Tu so njegovi odgovori:

● Ali so Slovenci v Avstriji zdomci ali izseljenci?

Kakor je omenjeno spodaj v okviru, je bil razlog prihoda naših ljudi

SLOVENCEV je v republiki AVSTRIJI več, kot se na prvi pogled zdi. Natančnih števil nimamo, ker vodijo Slovence po uradnih seznamih kot Jugoslovane. Jih je pa vsaj deset tisoč, rajši več kot manj. Seveda niso tu všteti koroški Slovenci: ti imajo svojo cerkveno organizacijo in so torej izvzeti iz cerkvene ureditve ostalih Slovencev po Avstriji.

Po tem, kdaj so v Avstrijo prišli, lahko delimo »avstrijske« Slovence v štiri skupine:

— naseljenci v času med obema vojnama (predvsem služkinje

v Avstrijo zelo različni. Danes je številčno gledano nekako pol od njih že avstrijskih državljanov, pol pa še jugoslovanskih, torej sezoncev. Je pa poleg tega tudi nekaj rojakov brez državljanstva. Za večino velja, da se v slovenski Cerkvi počutijo kot bratje, ne glede na državljanstvo; bilo je nekaj poskusov razdora, pa so propadli.

● Kaj so pretežno po poklicu?

Morda ni v tem oziru v nobeni drugi državi toliko različnosti kakor prav v Avstriji. Od vseučiliškega profesorja, opernega pevca, srednješolskih profesorjev, uradnikov, sorazmerno dosti je tudi duhovnikov, pa do rokodelcev, tovarniških delavcev, vrtnarjev in služkinj — vse te poklice opravljajo Slovenci.

● Vaša dušnopastirska mreža in glavne povezave ter prireditve?

Za dušno pastirstvo Slovencev v Avstriji skrbi trenutno pet duhovnikov:

— na Dunaju p. Stanko Rijavec, klaretinec;

— v Gradcu p. Jožef Lampret, minorit;

— na Predarlškem g. Janez Žagar, duhovnik ljubljanske nadškofije;

— v Innsbrucku p. Janko Bohak, frančiškan;

— na Gornjem Avstrijskem in Salzburškem pa jaz.

Poleg tega hodijo v Spittal maševati salezijanci iz Celovca, odkar je

umrl tamkajšnji slovenski župnik g. Anton Miklavčič. Tudi druge prislobočije slovenski duhovniki radi na pomoč, če je treba. Teh je več kot 30.

Za dušnopastirsko delo pomenijo veliko oporo slovenski centri, kjer pač so. Dunajski Slovenci se zbirajo v Mohorjevem dijaškem domu Korotan; ravnatelj zavoda, p. Ivan Tomažič, jim gre pri tem zelo na roko. Tudi pri minoritih v Gradcu je na razpolago prostor, kjer se lahko rojaki zbirajo, bodisi po slovenski maši, bodisi tudi sicer. Poseben center imajo Slovenci v Linzu. (Lani je bil na novo urejen na Hafnerstraße 28.) V teh središčih gojijo rojaki družabno in prosvetno življenje.

Najbolj redna prireditve je seveda slovenska maša. Ta je vsako nedeljo na 5 krajih, enkrat mesečno na 14 krajih, občasno pa na 5 krajih. Najbolj množične prireditve so miklavževanja, božičnice, materinski dnevi in romanja. Malone po vsaki slovenski maši se zberemo v centru ali priložnostnem prostoru, da se pogovorimo, kakšno rečemo ali zapojemo, skratka, da smo kot člani iste slovenske družine skupaj. Sicer pa je teža našega duhovnika v družinskih obiskih in obiskih po skupnih ter posamičnih delavskih stanovanjih: tam se lahko duhovnik s svojimi ljudmi pogovori in oni z njim, tam pride do reševanja najrazličnejših težav. Na Predarlškem uči slovenski duhovnik otroke na srednji šoli verouk in slovenščino.

● Povezava s Cerkvijo v matični Sloveniji?

Ta je močna, saj vsi zdomski župniki (razen enega) redno obiskujejo domovino, pa tudi škofje iz Slovenije radi prihajajo med rojake v Avstrijo. Zadnja leta je bila tu vrsta birm, ki so jih opravili slovenski škofje. Nadškof Pogačnik je prihajal dvakrat na leto na avstrijsko škofovsko konferenco na Dunaj, pri čemer si je vzel čas tudi za Slovence. Kot nacionalni delegat stalno poročam o dušnem pastirstvu Slovencev v Avstriji zastopniku slovenskih škofov za zdomce in izseljence, g. škofu Leniču. Duhovniki dobivamo škofijske liste vseh treh slovenskih škofij in jemljemo iz njih navodila, ki so primerna tudi za na-

na Dunaju in sezonski delavci, ki se niso več vrnili domov);

— politični in ekonomski begunci od 1945 do 1960;

— sezonski delavci po 1962;

— koroški študentje na Dunaju, v Gradcu in Salzburgu.

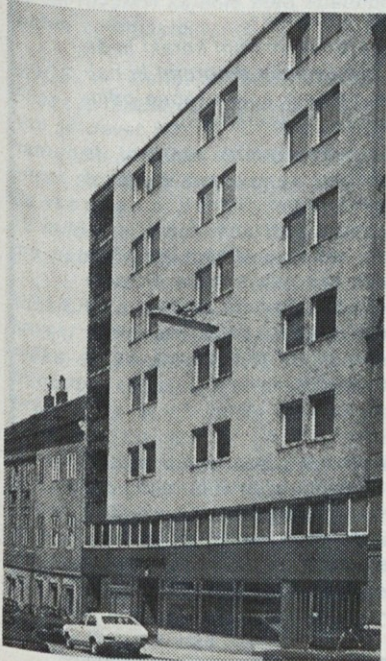
Največ naših rojakov je na Dunaju in na Predarlškem, močni skupini sta v Linzu na Gornjem Avstrijskem in v Salzburgu, precej jih je v Spittalu in okolici po Koroškem ter v Gradcu na Štajerskem, manj v Innsbrucku. Posamezniki so razpršeni po vsej Avstriji, razen na Gradiščanskem.

še vernike. Sicer pa dobivajo naši rojaki od doma verske liste (Družino, Ognjišče, Mavrico) v zadovoljivo visokem številu: tako so z matično Cerkvijo najtesneje povezani. Še več jih je pa naročenih na Našo luč; tudi ta skrbno poroča o dogajanju v matični Cerkvi.

● Ohranjanje vere in slovenstva?

Ob tem vprašanju je treba najprej povedati, da je pri nas Slovencih med slovenstvom in katolicizmom zgodovinska povezava: škofje in duhovniki so naše prednike ubranili ponemčenja s tem, da so jih naučili brati in pisati, jim dali z mohorjevskimi dobro branje in jim znali z globokimi verskimi in нравnimi nagibi vzbuditi resno skrb za ohranjanje in razvijanje narodnega čuta. Torej — in to je drugi odgovor na vprašanje — če bi skušal kdo našim ljudem na tujem trgati vero iz srca, bi se moral zavedati, da bi jih s tem tudi narodnostno uničil, ker bi pozabljal, da so bile prve materine besede njim slovenske in da so se nanašale na Boga. Je že tako: če izgine iz družine slovenska molitev, izgine tudi slovenska zavest. To pravilo ima le malo izjem.

Študentski dom Korotan na Dunaju

● Največje težave?

Največje težave za župnikovo delo tu so:

— razseljenost rojakov; po vsej Avstriji bi komaj našel vas, kjer ni Slovence; kako povezovati takšno družino, je težko vprašanje;

— bližina doma; vsaj sezonski se ob koncih tedna zelo pogosto vozi jo domov (izjema so le tisti iz Tirolske in Predarlške); imajo svoje avte, pa se peljejo domov (največ v Prekmurje);

— brezbržnost nekaterih rojakov; doma jim v času »internacionalizma« niso vcepili slovenske zavesti in so jih vsaj delno oddaljili od Cerkve; zapuščeni se mnogokrat vdajajo pijači in so gluhi za duhovnikovo vabilo, da bi našli oporo v skupnosti;

— brezdržinskost; ta beseda je čudna, hoče pa izraziti neko posebnost naših zdomskih delavcev tu; to namreč, da je večina njih poročenih, njihove družine pa živijo doma.

Jasno je, da vse te težave dušno pastirstvo med rojaki močno ovirajo. Kako moreče je za duhovnika, ki se pelje (včasih v snegu in ledu in temi) več kot sto kilometrov daleč, pa ne ve, ali bo kdo prišel k maši ali nihče.

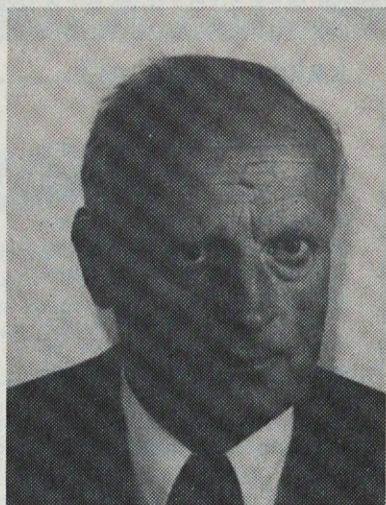
● Največji uspehi oziroma veselja?

V dušnem pastirstvu je težko govoriti o uspehih: v duše vidi le Bog. Res pa je, da nas veselijo uspele prireditve, ko so ljudje zadovoljni. Če so ljudje srečni, je ob njih srečen tudi duhovnik.

● Pogled v prihodnost.

Ta ni posebno rožnat, kar zadeva število naših rojakov. Mnogi zdomski delavci so se že vrnili za stalno domov ali pa se bodo vsakčas vrnili. Stari, zvesti sodelavci odhajajo počasi v večnost. Otroci izseljencev se prilagajajo okolju. Novega doto ka ni. (Seveda ni izključeno, da ga v prihodnosti tudi ne bo. A doslej ga ni bilo in, če se ne zgodi nič posebnega, ga tudi v prihodnje ne bo.)

Le dunajska slovenska katoliška misija ima zagotovljeno prihodnost: na Dunaj so Slovenci hodili stoletja (prihajajo uradniki, študentje...), in to se še vedno nadaljuje in se bo nadaljevalo.

G. CIRIL LAVRIČ je bil rojen v Žabnici pri Škofji Loki 16. marca 1918. Končal je klasično gimnazijo in bogoslovno fakulteto v Ljubljani, kasneje pa še študiral cerkveno pravo na Gregoriani v Rimu. V duhovnika je bil posvečen leta 1943 v Ljubljani. — Njegovo delo se deli na sledeče kraje in obdobja: 1943 vodja pisarne Katoliške akcije za Slovenijo; 1945 taboriščni duhovnik za Slovence v Lienzu, Spittalu ob Dravi in Trefflingu; 1955 dušni pastir za Slovence v Italiji — na to mesto ga je postavila Konzistorialna kongregacija — z nalogo, da prevzame dušno-pastirsko skrb za Slovence po taboriščih (taborišče je bilo tedaj od Trsta do Brindisija 14); ista kongregacija ga je 1960 imenovala za slovenskega izseljenskega duhovnika v Franciji in ga nastavila za kaplana na Slovenski katoliški misiji v Parizu; 1967 ga je nastavila za župnika za Slovence v linški in salzburški škofiji; 3. januarja 1968 ga je imenovala za nacionalnega delegata slovenskih dušnih pastirjev v Avstriji (z izjemo koroških Slovencev).

kakšen oče si?

Ali zahteven »salonski« go-spod, ki postane pol vraga, če ni kava do minute pripravljena in plašč pravočasno zlikan? Ali pa živiš z družino veselo, sončno in izžarevaš moč in veselje?

Ali si samo človek, ki do-mov »prinaša denar« in se dobro počutiš, če te morajo žena in otroci prositi za vsak dinar? Ali pa si ti sam, ne tvoj denar, najboljši dar za tvoje?

Ali si samo »večerni sod-nik«, ki je oster in kaznuje? Ali pa ti je hudo, če moraš oštevati?

Ali si ti sam »najtežji otrok« v družini, težak človek, ki napravi vse okoli sebe težko? Ali pa tvoj mir in sproščenost prinašata najlepše ure dneva?

Ali si za družino nekdo, ki je poročen z znankami, kak-tusi, zlatimi ribicami in papa-gaji in je nedotakljiv kot Bog? Ali pa je tvoj konjiček tvoja družina?

Ali si za čistilca čevljev, si grešni kozel, strelovod za slabo voljo vseh? Ali pa si korenjak z značajem, ki ga morajo žena in otroci spošto-vati?

Ali spadaš med tiste, ki se »razcvetejo« šele v svojem klubu? Ali pa posvetiš temu društvu le toliko časa in mo-či, kolikor ti jih ostane od de-la doma?

Ali si eden tistih, ki sam »vse najboljše ve«? Ali pa si preprosto moder mož, ki do-bro preudari, kaj reče, še bolj pa preudari, kaj rečejo otro-ci?

Ali si kak »vsemogočnejš«, ki mu nihče ne naredi ničesar prav? Ali pa znaš reči tu-di: »To si dobro naredil. Iz te-be bo še kaj.«

Iz knjige: Ernest Eli, MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

slovenska cerkev

V pogovoru z Družino (glej uvodnik!) je LJUBLJANSKI NADŠKOF povedal glede prenove Cerkev na Slovenskem več konkretnih stvari, ki bi to prenovo lahko sprožile.

Ker brez zavzetega sodelovanja laikov prenove slovenske Cerkev ni, je treba pač te pritegniti v soodgovornost za njeno usodo. Zato pa je treba:

● »spremeniti javno mnenje med laiki, da bi se čim bolj ži-vo zavedali: Cerkev in njena usoda — to je naša skupna zade-va in tudi moja osebna stvar«;

● »spreminjati tudi razpoloženje pri duhovnikih, da bi lai-ke sprejeli kot zrele, odrasle in enakopravne ude Cerkev« in pomočnike pri svojem delu«;

● »najti področja, kjer bi laiki mogli uveljaviti svojo sood-govornost«;

● »zavzemati se za to, da bi nihče, kdor sodeluje v Cerкви, zaradi tega ne doživljal kakšnega nasprotovanja in zapostav-ljanja v naši družbi; k enakopravnosti vernih in nevernih spa-da tudi možnost sodelovanja vernih v Cerкви, ne da bi se zara-di tega morali česar koli bati«.

Duhovna prenova v Cerкви na Slovenskem je nenehna nalo-ga. Pri tem je treba paziti na dve stvari:

● »Najprej ni prav, prenovo zahtevati samo od drugih, sa-mo drugim očitati, da zanje nimajo smisla in da zanje nič ne storijo, ampak da s prenovo vsakdo začne pri sebi in se tudi pri sebi zaveda, da mu je nenehno potrebna«;

● »druga stvar pa je, da so pri prenovi majhni koraki in še tako skromna dejanja več vredna kot največji programi in naj-bolj zahtevni načrti; v življenju se poznajo šele osebne odlo-čitve, osebno spreobrnjenje in njegovo uresničevanje.«

Kristjani v matični domovini so nekam plahi, zadržani, le malokdo si upa svoje krščanstvo pokazati v javnosti. Nadškof je k temu dejal: »Če je res to — in moram priznati, da sem imel večkrat v opazovanju in pogovoru tudi sam tak vtis — potem je to znamenje, da nekaj ni v redu ... Mislim, da bi na podlagi tega, kar kristjanom daje in zagotavlja naša državna in republiška ustava, tega ne smelo biti. Seveda je znano, da teoretični in logični dokazi ne zaležejo veliko, če je izkustveno prepričanje drugačno. Zato bi si morali vsi prizadevati, da bi izkustveno razpoloženje postalo drugačno.«

o

V sporočilu o obisku jugoslovanskega predsednika Mijato-vića pri papežu je bil tudi kratek stavek, da je Mijatović potrdil že vročeno vabilo, naj papež obišče Jugoslavijo; in da je papež vabilo sprejel. Časa obiska še niso določili.

Da bo morala do papeževega obiska Jugoslavija svojo ate-istično ost vsaj začasno prikriti, je mednarodnim opazovalcem jasno.

profesorja, filozofa, pisatelja, glasbenika in slikarja, ki je beneško ljudstvo vzgajal v narodnostnem duhu. Na koncu so prebrali tudi njegovo narečno povest, tako da je jezik Slovencev izpod Matajurja zaživel v dvorani.

DOMŽALE — Povpraševanje po stanovanjskem prostoru je tudi v tej občini zelo veliko. Da bi zadovoljili vsaj željam mladih družin po primernem in ne preveč dragem stanovanju, bodo v srednjeročnem obdobju obdobju zgradili 700 stanovanj v usmerjeni zasebni gradnji. Poleg tega pa predvidevajo, da bodo tudi privatniki zgradili še okoli petsto stanovanj.

GORNJA RADGONA — O škodljivosti kajenja za človeški organizem so razmišljali učenci višjih razredov osnovne šole. Plod tega premišljevanja pa je bila razstava v avli kulturnega doma, kjer so z gesli in slikami prikazali posledice prekomernega kajenja. Razstavo si je ogledalo mnogo ljudi, predvsem tistih, ki so prihajali v kino v tem kulturnem domu. Vzgojitelji pa upajo, da se bo po tej razstavi kajenje med mladimi ljudmi zmanjšalo.

HOČE — Osnovna šola »Dušana Flisa« je dobila nov prizidek, v katerem je devet učilnic, knjižnica, večnamenski prostor in kabineti. Obenem so pokrili šolo z novo streho. Za vse to pa so morali plačati okoli 15 milijonov dinarjev, ki so jih deloma nabrali s samopriplevom.

KRANJSKA GORA — V zgornjesavski dolini je zanimanje za počitniška stanovanja večje, kot pa je ponudba. Pri jeseniškem »Gradis« pravijo, da bi jih lahko prodali še enkrat toliko, kot so jih do sedaj zgradili. »Gradis« je že pred petimi leti začel z gradnjo blokov, ki nudijo sedaj 220 lastnikom v počitnicah streho nad glavo. Cena kvadratnega metra se je letos povzpela do 22.000 dinarjev, kar pa ni prestrašilo tistih, ki bi si tudi radi kupili počitniško stanovanje.

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

SLOVENSKA CERKEV BI MORALA BOLJ ZAVESTNO IN ODLOČNO STATI NA STRANI SVOBODE ZATO, KER JE SVOBODA OD BOGA. KO BRANI SVOBODO, BRANI BOŽJO PRAVICO.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

KATOLIŠKI GLAS:

TUJI ČASNIKARJI V SLOVENIJI

Nad 40 časnikarjev, ki so za svoje liste pooblašteni na Dunaju in v Beogradu, se je mudilo tri dni v Sloveniji, da spoznajo odnose med socialistično družbo in verskimi skupnostmi v Sloveniji.

Obiskali so kartuzijo v Pleterjih in versko srednjo šolo, ki jo vodijo salezijanci v Želimičju. Sprejel jih je tudi ljubljanski nadškof dr. Šuštar. V pogovoru je dejal, da je med Cerkvijo in državo še vrsta odprtih vprašanj, ki se jih bo dalo rešiti z odkritimi pogovori.

Seveda so organizatorji sprejema časnikarje povedli tudi »k Urhu, da se seznani z belogardističnimi zločini med narodnoosvobodilno vojno«.

Tako enostransko ravnanje seveda razgledanih časnikarjev ne prepriča, saj poznajo množično morišče v Kočevskem Rogu. Prepričani smo, da bo prišel čas, ko se bo tudi o tem javno pisalo in tja zahajalo. To, kar se je zgodilo Stalinu in Maocetungu po njuni smrti, se lahko zgodi še kje drugod.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 11. dec. 80/2.

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG:

OBISK PRI LJUBLJANSKEM NADŠKOFU

Skoraj bi človek lahko mislil, da so nekateri komunistični oblastniki v Vzhodni Evropi odkrili svojo ljubezen do katoliške Cerkve. Za madžarsko vlado je pripravila sedaj tudi jugoslovanska vlada potovanje časnikarjev k visokemu cerkvenemu knezu, ljubljanskemu nadškofu.

Gotovo gre oblastnikom pri takšnih povabilih v prvi vrsti za to, da pokažejo svojo strpnost. Dejansko ni mogoče v teh dveh deželah že lep čas več govoriti o stalinističnem zatiranju in preganjanju Cerkve in vernih, čeprav še tudi ni doseženo stanje polnega verskega in cerkvenega delovanja brez motenj. Prav tako v Sloveniji še čakajo na pošten pogo-

vor o dogodkih med drugo svetovno vojno: komunisti kažejo le malo pripravljenosti, da bi se glede tega oddaljili od svojih vnaprejšnjih pred-sodkov.

Nadškof Šuštar je nastopil svojo službo v času, ko je pri slovenskih katoličanih in predvsem pri bogoslovnih profesorjih opazna okrepljena samozavest, ki ji je kaj lahko najti povezavo z vladno Janeza Pavla II., že zato, ker so se jeli zavzemati teologi za človekove pravice. Posledično ni prišel v Mariboru na izpraznjeni škofovski sedež kot bi kdo pričakoval, pomožni škof Grmič, ki so ga podpirala vladna mesta, marveč ravnatelj malega semenišča Kramberger.

Vpričo dveh ducatov časnika-jev z Vzhoda in Zahoda in zastopnikov jugoslovanske in slovenske vlade je govoril metropolit Šuštar o težavah katoliške Cerkve v Sloveniji docela neprisiljeno in brez napačnih ozirov.

Od podpisa protokola med papežem Pavlom VI. in Titom leta 1966 so se odnosi stalnoboljšali. Kot resnični razvoj je nadškof ocenil popolno notranjo neodvisnost Cerkve (država ne vpliva na imenovanja za cerkvene službe), prisotnost neke osnove za pogovore, na kateri je moč načenjati vsa vprašanja, in končno dejstvo, da cerkveni listi (predvsem tednik *Družina* in mesečnik *Ognjišče*) neovirano izhajajo.

Nasprotno sta pa nerešeni vprašanja verske vzgoje in dejanske enakopravnosti vseh občanov. Verni katoličani so zapostavljani, ne le pri razdeljevanju državnih služb, marveč tudi pri delitvi višjih mest v gospodarstvu in industriji. Da dobiva občasno to zapostavljanje potuho v sestaykih po šolskih knjigah, to so pred enim letom v *Družini* bičali štirje profesorji bogoslovne fakultete. Dejstvo, da je nadškof Šuštar dva od teh profesorjev, ki so jih komunisti potem močno zamrzili, povabil k tej tiskovni konferenci, priča o njegovi zavzetosti.

Povsem jasno in vendarle brez sovraštva je Šuštar zavrnil očitek, ki ga je nedavno izrekel Dolanc, češ da se v Sloveniji klerikalci spet potegujejo za oblast. Nihče nima namena vzpostavljati klerikalizma iz časa med obema vojnama, in kdor trdi nasprotno, bi bil dolžan če nič drugega dati vsaj dokaze za to.

Danes se usmerja katoliška Cerkev v Sloveniji k dušnopastirski nalogi v prid posameznikov in k obrambi človekovih pravic in človekovega dostojanstva.

Šuštar tudi ni ostal dolžan odgovora na stalne poskuse oblasti, spravit Cerkev zaradi njene vloge med 2. svetovno vojno ob dober glas. Očitek kolaboracije je zavrnil: Cerkev je zagrešila napake, a je tudi delala dobro. Njegov stavek, da je pot do razkritja polne zgodovinske resnice o času zadnje svetovne vojne še dolga, je moč razumeti kot poziv komunistični partiji, da pobrska malce tudi po svoji vesti.

Ne da bi hoteli zavzeti kakršno koli stališče, lahko rečemo, da je (sprično npr. pomora 12.000 domobrancev in nejasne drže škofa Rožmana do sil osi) enostransko gledanje na trpljenja polni čas od 1941 do 1945 zares nedopustno.

V Sloveniji, ki izkazuje med vsemi deželami pod komunistično oblastjo najbolj razvito življenjsko ravan in ki je za vplive z Zahoda dokaj odprta, se pa porajajo za Cerkev ne le težave, ki izvirajo iz odnosov do države. Materializem nemarksističnega kova je segel tudi sem: z odhodom dobrih strokovnjakov kot tujih delavcev v Zahodno Evropo so se razrdle družine. Prav tako tožijo danes nad premajhnim duhovniškim naraščanjem. 1979 je bilo posvečenih le 15 duhovnikov, zdaleč premalo, da bi se ohranjalo število približno tisoč duhovnikov. Če človek opazuje število vernih, krstov in porok, mora ugotoviti v zadnjih 12 letih upadanje. Namesto 85 % daje otroke krstiti le še 67 % staršev, cerkveno se poroča ne več tričetr, ampak le še pol vseh zakonskih parov. Samó še pičlo polovico občanov je moč nagovoriti kot katoličane, ki se redno

LJUBLJANA — 26. sejma konfekcije, modnih tkanin, usnja in izdelkov usnjarsko predelovalne industrije se je udeležilo kar 497 razstavljalcev iz vse Jugoslavije. Strokovna komisija je podelila najboljšim izdelkom plaketo »Ljubljanski zmaj«. V bodoče pa bodo razstavljene izdelke ocenjevali samo potrošniki, kar bo gotovo vzpodbudilo proizvajalce k še boljši kvaliteti izdelkov.

LJUBEČNA — Krajani so samopostrežne trgovine, ki jo je odprlo celjsko trgovsko podjetje »Marx«, zelo veseli. Odslej jim ni več treba hoditi nakupovat v več kilometrov oddaljene kraje. Skupaj s prebivalci Sv. Miklavža pa so ob koncu leta dogradili vodovod, za katerega so prispevali denar in veliko prostovoljnih ur.

LJUBLJANA — Zaradi vsesplošnega pomanjkanja žarnic se nekateri v glavnem mestu, pa ne samo tam, ravna po načelu: »Vzemi tam, kjer je, in daj tja, kjer ni!« Žarnice z okrasnih smrekovih dreves po ljubljanskih ulicah, ki naj bi dale praznično podobo mestu, so že pred novim letom, še bolj pa po njem, začele izginjati. Polovico žarnic je odšlo kdo vé kam. Mogoče se je komu zdelo le predaleč, iti ponje na Koroško ali pa v Trst.

MARIBOR — Že tradicionalna enodnevna duhovna obnova pred Božičem je tudi letos pritegnila mnogo mladih, ki se udeležujejo mladinskega verouka. Na četrto adventno nedeljo so se zbrali v prostorih župnišča v Kamnici in pod vodstvom duhovnikov in voditeljev veroučnih skupin poglobili versko življenje. Posebno zanimivo je bilo premišljevanje o priznanju vere pred svetom, njen zagovor in izpoved. Zvečer so se ob oltarju zbrali okoli škofa Grmiča.

MARIBOR — Avtobusi mestnega prometa so z 12. januarjem začeli voziti po novem voznem redu in tudi po novih progah. Zaradi gostega prometa na magistralni cesti ob že-

lezniški postaji so preselili več avtobusnih postajališč, ki bodo odslej v Razlogovi ulici in v Cofovi ter Kopitarjevi ulici. Upajo, da bo ta novost prispevala k večji urejenosti prometa v središču mesta.

MARIBOR — Na Glavnem trgu so v začetku leta odprli specializirano nočno lekarno. Načrte zanjo je napravil arhitekt Tone Lešnik. V tej novi lekarni imajo vsa zdravila in otroško hrano. Kolikor je znano, je to prva tovrstna lekarna v Sloveniji.

MARIBOR — Glasbeniki, ki so člani »Harmonije«, so iz ostanka čistega dohodka na koncertu Ansambla »Avsenik« kupili novoletna darila za otroke brez staršev. Vodstvu otroškega doma »Maribor« v Dalmatinski ulici, kjer ti otroci živijo, so izročili posteljnino, brisače in metrsko blago za obleke v skupni vrednosti 60 tisoč dinarjev.

MENGEŠ — Da božični čas s svojimi skrivnostmi spodbuja domišljijo k večji ustvarjalnosti, to je pokazala tudi razstava jasic, ki so jih iz glin, mavca in božičnih kart izdelali osnovnošolski otroci, predvsem tisti iz nižjih razredov. Razstavo si je ogledal tudi ljubljanski škof dr. Šuštar. Ko je videl pred seboj zbrane mengeške malčke, ki so pripravili razstavo, je vesel ugotovil: »Zelo sem vesel, ko vidim toliko mladih pred seboj. To me navdaja z upanjem, da bo mengeška župnija stopila s trdnimi koraki v tretje tisočletje.

NOVO MESTO — Tovarna zdravil »Krka« se je zelo uspešno uveljavila tudi na mednarodnem tržišču. V teku let je tovarna navezala poslovne stike s partnerji v 60 državah, kamor bo letos izvozila za 50 milijonov dolarjev zdravil. Izvažajo predvsem antibiotika. Pred tremi leti pa je v afriški državi Keniji zgradila svojo tovarno, ki je letos že ustvarila čisti dobiček. To jih je spodbudilo k podobnim podvigom v Pakistanu in Nigeriji. Kljub tem uspehom na svetovnem tržišču pa jih še ved-

udeležujejo cerkvenega življenja. Nasprotno se pa osemletkarji za verouk vedno bolj zanimajo. Celó v industrijskem mestu, kot je Maribor, hodi k verouku 45 % šolarjev, na deželi jih hodi kakšnih 70 %.

Po zahodnih merilih ni vernost slovenskega prebivalstva nikakor slaba. Vprašanje, ali ima določeni pritisk s strani ateistične države ugodne ali neugodne posledice, mora zato ostati odprto.

Nalog Cerkev ne jemljejo povsod po Sloveniji tako enoumno kot v Ljubljani. V Mariboru je prevladala napredna smer. Tu je pričakovati rahlih popravkov. V tej največji slovenski škofiji, ki šteje 700.000 duš, je doslej več kot pol duhovnikov članov društva, ki si prizadeva za sodelovanje z državnimi oblastmi. Pomena tega društva sicer ne gre pretiravati: večina duhovnikov je stopila v društvo le zategadelj, ker je ono plačevalo prispevke za socialno zavarovanje. Novo cerkveno vodstvo ne izreka nad društvom nikakršnega izobčenja, ne pušča pa tudi nobenega dvoma o tem, da ima ono, cerkveno vodstvo, odnose z državo za svojo lastno nalogo. Slovenski vrhovni politiki zmorejo svoje mešane občutke glede tega razvoja le s težavo prikriti.

Srečanje z verskimi skupnostmi, ki ga je pripravila država, bi bilo nepopolno, ko ne bi obiskali nekega samostana, katerega menihi so nudili partizanom zavetje, in ko se ne bi soočili z drugimi veroizpovedmi. V Sloveniji je, če upoštevamo vse sekte, nad deset nadaljnjih verskih skupnosti. Številčno imajo le majhno težo, a komunisti si — najbrž ne čisto brez pravice — štejejo v dobro, da so šele oni pripomogli tem skupnostim do priznanja. Iz ust nekega zastopnika adventistične skupnosti je bilo čuti to hvalo partije kot malo naivno čezmerno, kajti mož je spregledal, da bi utegnili biti izenačevanje zelo močne verske skupnosti (katoliške) z mnogimi majhnimi kajpak tudi spretna strategija oblasti. Števila nekatiških vernikov ni na rabo, a to bi utegnili (če ne upoštevamo muslimanov in pravoslavcev, ki so se priselili z jugoslovanskega Juga) doseči komaj 10 %. Pripadniki islama, predvsem albanski »tuji delavci« s Kosova, so, kot povsod v deželi, zelo gibčni in so v Ljubljani že dobili zemljišče za mošejo.

Neue Zürcher Zeitung, Zürich, 10. dec. 80.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

ŠKOF NI POSTAL TISTI, KI BI BIL ZA REŽIM UDOBNEJŠI

21. decembra je bil Franc Kramberger, dosednji 44-letni ravnatelj mariborskega malega semenišča, posvečen za novega mariborskega škofa. S tem ima največja slovenska škofija spet svojega rednega nadpastirja.

Imenovanje Krambergerja za škofa ima tudi politični pomen. Več kot dve leti je vodil škofijo pomožni škof Grmič. Zastopal je linijo, ki ga je vodila v bližino »duhovnikov za mir«. S tem je delal težave ne le svojim duhovnikom, katerih velika večina ni bila z njim soglasna, marveč tudi povezanosti katoliške Cerkve v Sloveniji. Grmič je omogočal režimu, da je škofo medsebojno izigral.

Z izvolitvijo novega papeža in kasneje z imenovanjem novega ljubljanskega nadškofa Šuštarja je postalo jasno, da soglasja Cerkve z Grmičevim ravnanjem ni bilo pričakovati. Vatikan je ravnal s tem v skladu.

Od komunistične oblasti, posebno od predsednika ljudske fronte Ribičiča, je bilo čuti žolčne opazke. Z Grmičem bi bilo udobnejše.

Mariborska škofija je bila včasih škofija bojov, ki so bili tesno povezani z narodnim vzponom in kasneje, med drugo svetovno vojno, z na-

rodno ogroženostjo slovenstva. Eden najpomembnejših mariborskih škofov Slomšek, ki je sredi 19. stoletja odločilno vplival na razvoj slovenske zavesti, je leta 1859 od papeža in od cesarja dosegel, da je bila njegova škofija v skladu z narodnostnimi mejami nanovo oblikovana. Na Spodnjem Štajerskem so se skušali slovenski kmetje uveljaviti proti nemškemu meščanstvu po mestih in proti nemškemu plemstvu po deželnih sedežih. Ljudstvo je gledalo pri tem svoje naravne voditelje v duhovnikih, saj je bilo ostalih izobražencev komaj kaj.

Kako morejo komunistični oblastniki očitati štajerskim duhovnikom nič manj kot protinarodno čutenje? Ko je aprila 1941 to ozemlje zasedla nacionalsocialistična Nemčija in z namenom ponemčenja dežele uvedla neke vrste predpriključitveno upravo, se je med prvimi ukrepi odločila za nasilni izgon slovenskih duhovnikov na Hrvaško. Teh tudi tam niso pustili pri miru: nekatere so ustaši, zato ker so bili za Jugoslavijo, pomorili. Po vojni je prišlo na vrsto komunistično preganjanje: vsak peti štajerski duhovnik se je seznanil s komunističnimi ječami od znotraj.

Slovenska Cerkev utegne imeti tudi v Krambergerjevi škofiji svoje težave: pomanjkanje duhovnikov in verska brezbriznost, ne nazadnje pri mlajšem rodu. A Cerkev kot ustanova se je obdržala; oropana je bila svojega političnega vpliva, okrepila pa je svoj duhovni položaj. Kriza in živčnost sta danes le še v komunističnem vodstvu.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 5. jan. 80/3.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

»ODPRTO PISMO« STANETU DOLANCU

Pobudnika revije *Javnost* pisatelj Čošić in modroslovec Tadić sta v Beogradu izjavila, da se ne bosta zadovoljila z zavrnitvijo njenega načrta s strani ministrstva za informacije republike Srbije. Sporočila sta, da mislita odklonilno odločbo izpodbijati pred srbskim najvišjim sodiščem.

Tadić se je poleg tega obrnil z »odprtim pismom« (ki so ga pa jugoslovanska občila zamolčala), na člana predsedstva CK Staneta Dolanca. Dolanc je bil pred nekaj tedni pobudnikoma *Javnosti* očitil, da »dvigata glavo« in zastopata načela zahodne, katoliške npravnosti.

Tadić je sedaj vprašal, ali je človek v socialistični republiki Jugoslaviji prisiljen imeti glavo vse življenje sklonjeno »kot pod faraoni«. Dalje je vprašal Tadić Dolanca, če Dolanc dejansko ne zagovarja kot izbiri med dvema možnostima proti zahodni demokraciji vzhodne npravnosti in vzhodne demokracije. Končno bi Tadić rad od Dolanca zvedel, kako Dolanc opravičuje dejstvo, da v Jugoslaviji 33 let po koncu druge svetovne vojne še vedno sleherni kritiko družbenih razmer blatijo kot »sovražno propagando«.

Süddeutsche Zeitung, München, 17. dec. 80/8.

DELO: DISIDENTI?

Ni dvoma, da so med jugoslovansko inteligenco ljudje, ki javno (predvsem v tujem tisku) ali skrivoma izražajo nezaupanje in tudi sovražnost do socialistične samouprave Jugoslavije. Zanje je pravo ime disidenti. Vendar jih je bore malo. V Sloveniji (javnih) za zdaj še ni.

Mnogo jih je, spet predvsem med kulturnimi delavci, ki vidijo nevarno razraščanje administracije v Jugoslaviji, zoževanje prostora za odločanje delovnih ljudi o usodnih družbenih zadevah, paktiranje tehnobiro-

no pesti pomanjkanje deviz, s katerimi bi plačali uvoz dragega materiala.

SELCE — Med podeželskimi kraji nekdanje kranjske dežele je bil ta kraj med prvimi, ki se je že leta 1778 lahko pohvalil s svojo šolo, imenovano trivialko. Na to kulturno dejstvo so še danes ponosni. Žalost jih obhaja le, ko gledajo svojo šolsko zgradbo, ki bo letos dosegla sicer častitljivo starost 80 let, ki pa ravno zato ne more biti več kos zahtevam sodobnega pouka. Po dvajsetih letih so se letos le odločili, da začno z gradnjo novih šolskih prostorov.

SLOVENJ GRADEC — Za varnost pred požari skrbi v tej občini kar sedemnajst gasilskih društev, kar pomeni, da ima vsaka večja vas svojega. Vsega skupaj imajo 600 aktivnih članov. V svoje vrste so sprejeli tudi že pionirje in mladince. Izpit za gasilske častnike je opravilo 35 članov, za nižje častnike pa 57 članov. Nekaj pa jih je opravilo izpite za sodnike za razna tekmovanja na gasilskih prireditvah.

ŠT. JANŽ PRI DRAVOGRADU — Pred dvema letoma so začeli urejati notranjost starodavne »Janezove cerkve«. Oltarni prostor so tlakovali z marmorjem in postavili nov oltar, ambon in tabernakelj. Mizarska dela je opravil domači mizar Jože Podpečan iz Bukovske vasi, kamnoseška dela pa je izvedel kamnosek Druškovič iz Slovenskih Konjic. Ojačili so tudi zvonik, ki je bil nagnjen proti severu za poprečno 23 cm. Prenova cerkve je seveda veliko župljanov pa sta premagali tudi visoke denarne vsote, ki so jih morali zbrati za prenovo tega kulturnega spomenika.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Od sto prebivalcev jih ima le pet svoj telefon, kar pomeni, da je v občini le 2000 telefonskih priključkov. Zato so se odločili, da v prihodnjem srednjeročnem obdobju zagotovijo vsakemu naselju dovolj telefonskih

priključkov. To pa pomeni, da bodo morali najprej povečati zmogljivost telefonskih central. Del tega obsežnega načrta bo PTT začela uresničevati že letos, ko bo zgradila centralo v Rogaški Slatini in Šmarju. V istem času pa bodo namestili šest medkrajevnih javnih telefonskih govorilnic v naseljih Rogaška Slatina, Podčetrtek, Jelša in Kozje.

ŠOŠTANJ — Občina tudi letos ni pozabila svojih ostarelih krajanov. 19. decembra se je v hotelu »Kajuhov dom« zbralo 160 občanov, starih nad sedemdeset let. Tiste, ki se tega tradicionalnega srečanja ob koncu leta niso mogli udeležiti, so obiskali predstavniki občine na njihovih domovih. Srečanja se je udeležil tudi župan Martin Primožič, ki je občanom prikazal delo krajevne skupnosti. Zelo pa so bili navdušeni nad kulturnim programom, ki so ga zanje pripravili učenci šoštanjske osnovne šole.

TURNIŠČE — Tovarna športne in druge obutve »Planika« je lansko leto izvozila kar 82 odstotkov svojih izdelkov na inozemsko tržišče. Tudi zato sodita pomurska tovarna med najuspešnejša podjetja na Slovenskem. 610-članski kolektiv se je s svojimi izdelki uveljavil na zahtevnem tržišču vseh petih celin, najbolj pa seveda na zahodnoevropskem. S kvalitetno proizvodnjo so ustvarili kar 329 milijonov dinarjev celotnega dohodka. V prihodnjih letih pa se bodo usmerili v najbolj zahtevno proizvodnjo planinskih čevljev in brizgane obutve.

VELENJE — Rudarski poklic je ne le težak, temveč tudi nevaren. Nesreče v rudnikih se redko končajo brez smrtnih nesreč, ostanejo pa otroci-sirote brez staršev. Teh otrok se spomnijo vsako leto v decembru. Tudi letos so jih sindikalni delavci tukajšnjega rudnika obiskali in obdarovali. Na prireditvi v Delavskem domu so otrokom, katerih očetje so se smrtno ponesrečili v rudniku, izročili lepa darila.

kratskih struktur z nosilci državnooblastniškega komandiranja. Ne v političnem jeziku, temveč po domače rečeno: vidijo, kako se je v podjetjih, občinah, političnih organizacijah do republike in zveze nabralo vse preveč nesposobnih ljudi, katerih prva odlika je poslušnost tistemu, kateremu se imajo zahvaliti za pridobljeno vodilno mesto; in druga, spretost v puhlem besedičenju, v samoupravnih molitvicah brez vsebine. Ljudje vidijo, kako smo zaradi tega prodora nesposobnih na pomembne položaje zabredli v marsikatero nepotrebno težavo. Vidijo, kako je vse manj v časteh pravo delo in sposobnost ter vse bolj stremušstvo, kajpada prastara človeška lastnost, toda zdaj odeta v novo perje praznega lažisamoupravnega besedičenja. Kako se nekaznovano pojavlja korupcija.

Ljudi, ki so zlovoljni, nezadovoljni in tudi že uporni zaradi vsega tega, bo kajpada krstil za disidente samo tisti, ki mu tako javno mnenje ne gre v račun. Uporabljajoč staro zvijačo: tat teče za okradenim in vpije »primite tatu!«

Delo, Ljubljana, 10. dec. 80/8.

DELO: ZDOMCI TARNAJO NAD CARINSKIMI PREDPISI

Že prvi letošnji novoletni (pravilno: božični — op. NL) pogovori z delavci iz Pomurja, ki so na začasnem delu v tujini, so kljub sorazmerno slabi udeležbi pokazali, da so se tokrat odzvali vabilu občinskih konferenc socialistične zveze pretežno ljudje, ki se nameravajo v kratkem vrniti v domovino. Zato so tudi vprašanja, ki so jih načeli, zadevala v glavnem dve področji: možnosti zaposlovanja doma nasploh, zlasti še možnosti njihovega vključevanja v obrtne dejavnosti, in v zvezi s tem pogoje uvoza raznih strojev in opreme.

Na vseh današnjih pogovorih v Pomurju so naši delavci navedli kot glavno oviro za svoje vračanje še vedno toge carinske predpise, med katerimi da je zlasti nevzdržna meja za uvozno kvoto v višini tristo tisoč dinarjev za stroje in drugo opremo. Po razvrednotenju dinarja je seveda ta omejitev še bolj nevzdržna, zato so zlasti na pogovoru v Gornji Radgoni naši delavci menili, da bi morali znatno zvišati mejo vrednosti, ki velja za uvoz strojev in opreme. Gre namreč za ljudi, ki so si tako opremo v tujini že nakupili, zdaj pa ne vedo, kaj storiti, saj jim carinski predpisi onemogočajo, da bi jo uvozili.

Delo, Ljubljana, 27. dec. 80/2.

DELO: KAJ BI REKEL IVAN CANKAR?

Kaj bi storil Ivan Cankar, ko bi v četrtek zvečer z nami ob televiziji gledal vzorno socialnokritično oddajo o stari Cukarni (= poslopju opuščene tovarne sladkorja v Ljubljani, v kateri sta med drugimi umrla tudi pesnika Kette in Murn. — Op. NL)?

Bi dvignil ogorčeni prst in nagnal novega Hlapca Jerneja po novih cesarskih cestah iskat in terjat organizirane socialne pravice?

Bi nam s premišljeno gledališko kretnjo vrgel v obraz vse tiste težke reprezentančne in druge milijone, ki jih baje enodušno dajemo za njegov marmorni kulturni dom v sredini Ljubljane in na njegov račun, češ »popravite z njimi vsaj streho nad glavami vaših sedanjih

(dalje na strani 34)

izpod- kopana cesta

gruntarski sin in bajtar-
ska hči — in med njima
lepa ljubezen

Markov Klemen iz Krnic se je priženil k Brodarju na Bistrico, kjer je bila domačijo in krčmo prevzela točajka Lončarjeva Lenka.

Za Lenkino mlajšo sestro Lojzko sta se jela potegovati dva brata: Markov Primož, ki naj bi nekoč prevzel za očetom Boštjanom Markovo domačijo v Krnicah, in pa Markov Jernej, ki je v Ljubljani študiral modroslovje in za katerega je njegova mati Mina upala, da bo šel v bogoslovje.

Pet študentov, z Markovim Jernejem na čelu, se je pred nevihto zahteklo v Brodarjevo gostilno. Tam so peli in plesali in zabavali družbo. Tam se je tudi začela spletati ljubezen med Jernejem in Lojzko.

Drugo jutro so študentje nadaljevali pot v Ljubno, kjer pa je Jerneja naenkrat zmanjkalo: obiskat je šel Lončarjeve, Lojzkiine domače. Ko se je pred hišo predstavil Lončarjevi mami, ga je ta povabila noter.

»Samo toliko, da se vam ne zamirim.«

»Lej ga! Kakor si se pogospodil, še vendar nisi pozabil, kaj se spo-

dobi. Kdo bi si mislil! Farani te bodo radi imeli.«

Jernej je bil za hip v zadregi. Pa se je hitro spreumel: »Kaj pa, mama, če me kakšno dekle zmoti in ne pojdem v lemenat?«

»Lej ga, navihanca! Tudi to bi se utegnilo zgoditi.«

»Vaša Lojzka je kaj prava, da bi lahko koga zmotila.«

»Bog ne zadeni!« se je ustrašila Lončarka.

Čeprav je Jernej samo toliko časa sedel, da ni spanja odnesel, je Lončarka iz študentovega govorjenja spoznala, da mu je Lojzka že všeč. Kar zaskrbelo jo je in je sklenila, da opozori Lenko, naj na mlajšo sestro dobro pazi.

Sošolce je Jernej dohitel vrh Cizelna pri znamenju.

»Kje pa hodiš?« je Jerneju nekoliko poočital Dolinec.

Pa je namesto zamudnika odgovoril Janez: »Kaj ne veš? K Lončarjevi mami je šel Lojzko snubit.«

»Jezik!« je Jernej grdo pogledal Janeza. Drugi so se pa nagajivo zasmeli. Potem so kar padli po stezi navzdol na most čez Peračico in se onkraj vode pognali po še ožji stezi v breg proti Brezjam.

Dan je postajal čedalje bolj vroč. Kljub temu, da so slekli frake in nesli svetle cilindre v rokah, so s prepotenimi srajcami stopili pred Layerjevo podobo Marije Pomočnice.

V kapelici je bilo kar hladno. Drug za drugim so se spet ogrnili in se zazrli v Marijin obraz.

Lojze je zapel: »Ti, o Marija, naša kraljica...«

Drugi so poprijeli. Janezov globoki bas je kar potresal stene male kapelice.

Mogočno je izdonela pesem. Janez se je gosposko pokrižal, stopil k Lojzi, ga prijel za ramo in kakor zaporil: »Oče, naj bo romarske pobožnosti dovolj!«

So bili koj vsi za to, se pokrižali in odšli iz borne cerkvice svetega Vida na Brezjah.

»Zdaj je bilo pred njimi razprostrto ravno polje, za njimi pa v jasnem dnevu venci gorā.

Odšli so kar po stezi prek polja. Vrh Brosca se je Janez spomnil in opomnil Miha: »Borovc! Vroče je in žejen sem postal. Kaj ko bi pri Žababirtu zapili tvoje bohinjske krave?«

»No, kar,« je bil Miha voljen dati za obljubljeni bokal.

V krčmo k Žabarju na dnu klanca so pribrenkali in pripeli:

»Če študent na rajžo gre, jumpajdi, jumpajda, dobro pije, dobro je, jumpajdi ja.

Mati da mu par klobas, jumpajdi, jumpajda, očka pravi: 'Was ist das?' jumpajdi ja.«

Žabarjevi dve, stara in mlada, Franca in Francka, sta obe prihiteli iz kuhinje in se razveselili že znanih veselih študentov.

Najedli so se in napili, potem pa odšli skoz oba Otoka, Spodnjega in Zgornjega, in pristransko Dvorsko vas na Zgošo.

Ko so šli mimo znamenja svete Ane za Rodinami, je Jernej študentovsko razposajeno opozoril: »Fantje, sedaj pa pamet v roke! Ne bi rad videl, da bi vznevoljili našo mamo. Naša mama vidijo skozi devet zidov. Žganje pa vohajo skozi Stol na Koroško in ga hudo zamerijo.«

Skozi vas so modro in umirjeno šli. Tudi na domač dvor niso pribrenkali. »Bi utegnili mama misliti, da ga malo imamo,« je odsvetoval Jernej.

Marklja Mina, Jernejeva mama, je bila došle družčine veselih študentov zares vesela. Postregla jim je s kruhom in veliko skledo solate, na kateri se je belilo za gnezdo olupljenih trdo kuhanih jajc. Primož jim je pa nosil sadjevca iz kleti, kolikor so ga hoteli piti.

Pod noč so tudi zapeli. Ko so domači opravili še v hlevu in v svinjarih, so vsi skupaj sedli za mizo in povečerjali posirjeno mleko in polito kašo.

Potem se je razpletel pogovor, ki sta ga kdaj pa kdaj poživila kitara in pesem. Celó malo so poskusili zaplesati. Pa kaj, ko ni bilo razen Mince nobene prave plesalke! Mami se ni ljubilo več, bi se tudi ne spodobilo. Špelca je bila pa še premlada in preotročja.

Špelca se je nagnila k mami in jo na pol tiho vprašala, kakor je bila sklepala iz mimogrede ujetih pogovorov: »Mama, pa mislijo vsi ti gospodje postati mašniki?«

»O, ti otrok, ti!« se je zasmejala Mina.

Preden je utegnla pomisliti, kako

naj svoji ljubljenci odgovori, se je že oglasil Janez, ki je mimogrede prisluhnil besedi: »Ljubi moj dekliček, kako prazne skrbi imaš za svojo mlada leta! Ti pa jaz povem. Vsi, prav vsi postanemo gospodje. Ti samo pazi, da ti brata Jerneja ne premoti Lojzka, kakor je njena starejša sestra Lenka, bi rekel, skoraj zavdala tvojemu stricu Klemenu!«

Mina je kakor skozi debelo zidovje prodirno pogledala Janeza in koj vedela, da med Lojzko in Jernejem ni brez nič. In si je mislila: »Še tega se manjka! Saj za Primoža navsezadnje še ne rečem. Če nekaj let počakata, zakaj bi se pa ne vzela?«

Marklja je postala zamišljena.

Drugo jutro so se sošolci razšli. Jernej je spremil Bohinjca in Blejca do blejskega mosta. Nazaj grede je šel še do Lesec. Nameraval je iti prav na Bistrico pogledat, kaj Lojzka dela. Pa si je premislil. Je bil še od prejšnjega dne truden in pa mama bi utegnila zavohati. No, sicer pa Lojzki ni zatrdno obljubil.

Jernej sam ni opazil, kdaj se mu je povesila glava. Šele mamina beseda, ki jo je Mina spregovorila na domačem pragu, ga je predramila.

»Kje pa hodiš, da te od nikoder ni?« mu je nekako poočitala.

»V Lesce sem malo stopil,« je bil študent kar nekako v zadregi.

»Sem že mislila, da si kam dlje zakretil.«

»Kam pa naj bi šel?«

»Prav nikjer nimaš nobenega opravka! Najmanj pa pri Brodarju na Bistrici!«

Jerneju je kar sapo zaprlo. Čutil je, da je zardel. Ni vedel kaj odgovoriti. Nekaj je zagodrnjal in stopil mimo mame čez prag v hišo.

Mina je sršeče pogledala za njim. Sedaj je zatrdno vedela, da se Bohinjec Janez ni samo norčeval.

Študent Jernej in njegova sestra Minca sta šla v planine po očnice in se med potjo pogovarjala o svoji ljubezni: Jernej o ljubezni do Lojzke, Minca o ljubezni do študenta Lojza z Bleda. Domov sta prinesla lepe očnice.

POČITNIŠKA POHAJKOVANJA

Študent Jernej je spal kakor ubit: Zelenica in Srednji vrh sta ga ugnala. Prebudil se je šele, ko mu je sonce posijalo že prav na posteljo. Na Rodinah je ravno sedem zvo-

Vhod v LJUBLJANSKO SEMENIŠČE z Mislijevima velikanoma

nilo. Odmolil je angelovo češčenje, se oblekel, potem pa zatrdno sklenil, da nese danes Lojzki očnico, dve, tri in še več. Saj ni treba mami praviti, zakaj gre na Bistrico.

»Dobro jutro, mama!« je pozdravil v kuhinjo.

»Bog daj, Jernej! Si bil truden, kajne?«

»Precej.«

»Nisi vaju gora.«

»Pa bi bilo prav, če bi si jih privadil.«

»Menda te pa ja ne bodo za kaplana nastavili v kakšne hribe.«

Jerneju je kar sapo zaprlo. On se ukvarja z vsemi drugimi mislimi, mama ga pa vidi pred sabo že kot kaplana.

Ni vedel kaj odgovoriti. Nazadnje je pa kakor izjecjal: »Kar ni, se še lahko zgodi.«

In je odgovoril in ni odgovoril.

Tudi mama je začutila, da je Jerneja spravila v zadrego. Zato je hitela popravljati: »Ali naj ti žgance polijem, ali bi rajši suhe jedel?«

Jernej se je prijazno nasmehnil: »Pa jim privoščite žlico zaseke, če je ni škoda!«

»Oh, kaj je bo škoda!«

Mina je pristavila ponvico nad ogenj, da scvre zaseko. Jernej je pa stopil v hišo, sédel za mizo in nasonil glavo v dlani.

Da pojde danes na Bistrico k Lojzki, to je vedel. Da se mami ne sme zlagati, to je še bolj vedel. Če

ji pa pove golo resnico, ji zabode nož v srce.

Ni si vedel sveta. In je razmišljal in razmišljal, dokler se mu ni posvetilo. Lagati ne sme, ni pa dolžan razlagati mami vseh potankosti svojega srca.

Domislil si je. Dvignil se je in vselej volje spet sédel za mizo, ko je mama prinesla na mizo žgance in mleko.

»Mama. Jaz bi pa šel danes na Bistrico.«

»Po kaj?«

»V vas.«

»H komu?«

»K stricu Klemenu in teti Lenki.«

»Kaj nisi truden?«

»Ne preveč. Sicer pa, kaj naj pa počnem brez dela ves božji dan doma?«

»Bral bi kaj.«

»Ste čudni. Knjig sem se do grla najedel med letom.«

»Ti nič ne branim,« je nekako težko privolila mama. »Samo dobro ti hočem. Kar pojdi! Saj boš pri svojih ljudeh.«

Mina je odšla nazaj v kuhinjo. Jernej se je lotil mleka in žgancev.

Kakor iz kletke izpuščen ptiček je kljub narahli utrujenosti od prejšnjega dne kar odrlel proti Rodinam. In je hodil in hitel in se ni utegnil nikjer ustaviti, niti pri Žababirtu pod Broscem ne.

Sonce je čedalje bolj grelo in orosilo se mu je čelo. Odkril se je in

Cerkev na SLADKI GORI blizu Šmarja pri Jelšah je eden najlepših primerov baročne umetnosti v Sloveniji

vzel cilinder v roke. Zagledal je dvo-
venčno, ravno prav razcveteno, pre-
lepo veliko očnico za trakom na ci-
lindru. Spomnil se je, po kaj pravza-
prav gre k Brodarju.

Zagledal je Lojzko, ki je na pragu
stala in mu z dvignjeno desnico po-
mahovala. Vrnil ji je pozdrav, se po-
kril in odhitel po onečedenem
strmcu navzdol.

»Si le prišel,« se je Jerneja razve-
selila Lojzka.

»Prej nisem mogel. Ti je bilo mar
dolgčas po meni?«

»Pa še kako!«

»Res...?«

»Prav zares!«

Prijela sta se za roke, stiskala
prste drug drugemu in grede pogle-
dovala drug drugega.

»Joj, kako imaš lepo rožo za klo-
bukom!« je vzkliknila Lojzka, ki je
še sedaj zapazila veliko očnico. Prej je vse preveč gledala Jerneju v
razveseljeni obraz in njegove svetle
oči.

»Kaj ni res lepa?« je snel Jernej
cilinder.

»Nisem še videla take.«

»Bi jo mar rada?«

»Še vprašaj. Pa saj je ne daš. In
pa... Bog ve, kateri je namenjena.«

»Prav nobeni drugi ne kakor rav-
no tebi. Ná jo!«

Preden je Lojzka zataknila očnico
za modrček, jo je poljubila.

Oba sta kar od veselja žarela za-
voljo ene same očnice.

Jernej in Lojzka sta odšla v hišo.
Lojzka se je najprej pohvalila sestri
krčmarici Lenki s prelepo očnico.
Brodarka pa ni Jerneja nič pohvali-
la. Celo nekako čudno ga je pogle-
dala, kakor bi ji nekaj ne bilo prav.

Jerneja so sprejeli pri Brodarju
kakor domačega. Nič mu ni bilo tre-
ba posedati v gostilni pri pijači.
Opoldne so ga povabili k mizi in ho-
dil je okrog hiše, kakor bi bil Bro-
darjev. Seveda se je največ smukal
okrog Lojzke, ki ni bila kaj prida za-
poslena z gosti, ko je bil delavnik in
se je le od časa do časa kdo usta-
vil.

Že kar pozno popoldne je bilo, ko
je stopil v hišo Klemen. V krčmi
pravkar ni bilo nobenega pivca. In
Jernej in Lojzka sta stala ob mizi in
si gledala v oči. Klemen, ki je čez
dan večkrat štorkljal po veži, se ni-
sta nadejala. In še vrata je naglo in
tiho odprl.

Presenetil ju je. Hitro sta stopila
narazen, pa je bilo že prepozno.
Klemen je to opazil. Celo obdolžil
ju je, da sta se poljubovala, pa se
nista. Tudi nameravala se nista.
Nerodno jima je pa bilo.

Nagajivo je pripomnil: »Vama se
pa kar dobro godi.«

»Nič nama ni hudega, stric,« je
pritrdil Klemenu Jernej.

Klemen si je natočil kozarec vina
in ga v dušku izpil. Nato je pristopil
korak bliže, pokazal s prstom na
očnico in s porednim nasmehom na
ustih vprašal: »Kdaj se je pa tale le-
pa bela roža preselila z Jernejevega
cilindra na tvoj modrček?«

»Kaj si mi je mar nevoščljiv?«

»O, ne! Ti jo iz srca privoščim.
Samo pazita, da se bela nedolžna
očnica v duhteč rdeč nagelj ne
razcvete!«

Lojzka je zardela, nečak študent
se je pa hitro znašel: »Nagajati pa
znate, stric Klemen!«

»Požar je lažje ubraniti kakor pa
gasiti,« je s smehom odšel gospo-
dar.

Ni sicer naravnost rekel, namignil
je pa, da je Jerneju čas oditi do-
mov. Vsaj tako sta oba razumela
njegove besede, Lojzka in Jernej.

»Pa kmalu spet pridi!« je Lojzka
zašepetala Jerneju. »Težko te bom
čakala.«

»Bom skušal.«

»Predolgo ne odlašaj!« je kakor
znova zaprosila.

V veži se je poslovil tudi od tete
Lenke. Ta si ga nič ni čimprej spet
zaželela. Ker je pa morala zavoljo
vljudnosti nekaj reči, ga je tudi po-
vabila, a zelo hladno: »Oglesi se še
kaj!«

Jernej ni odrekel, pa tudi obljubil
ni. Samo pozdravil je in odšel.

Večer je bil lep in tudi vročina je
ponehala. Jernej bi bil lahko hitro
stopil, pa se mu ni nikamor mudilo.
Saj je kakor omoten poslušal novo
pesem, ki jo je ta večer začelo poti-
hem peti njegovo srce. Mimo Rodin
je šel ob Marijinem zvonjenju.

Doma ga je mama ves večer po-
gledovala, kakor bi hotela uganiti,
kaj sta z Lojzko govorila. Iz sinove
dobre volje je sklepala, da ne v prid
njenih namenov. In si je rekla, da
bo morala kar vneto moliti, če hoče
imeti sina duhovna.

V nedeljo je Grozdov Lojz prišel
spet čez Savo. Minca ni mogla skri-
ti, da se ga je razveselila.

Študenta Markov Jernej iz Krnic
in Grozdov Lojz z Bleda sta začela
hoditi čez Savo drug k drugemu v
vas. Lojz je bil dokaj na boljšem:
vsakokrat je videl, pa tudi več ali
manj govoril z Minco. Ni ji prikrival,
da jo ima rad, in tudi ona njemu ne.

Jerneju je pa vse nagajalo. Pred-
vsem mama doma, pa Lenka na Bi-
strici. Že kar nobenega razloga ji ni

znal več navesti, zakaj hodi k Brodarju tako pogosto v vas.

Tako so pohajkovali sem in tja in se drug v drugega dodobra zagledali. Jernej je Lojzki že namignil, pa se je znala ona vedno tako zaobriniti, da ni bilo nič. Ni namreč vedel, da za Lojzko gleda tudi njegov brat Primož, ki bo doma imel in prevzel za očetom grunt in parizarje.

Spet so se začele šole in oba študenta sta morala oditi v Ljubljano.

VOTLA ZEMLJA

Marka iz Krnic, Boštjan, je naložil v Trstu pšenico, da jo popelje na Dunaj. Prenočeval je v Postojni. Zjutraj je pa zavoljo vročine čez dan že zgodaj pognal.

Navkreber v Ravbarkomando so konji napeto poprijeli in pribijali kopita v trdo cesto. Boštjan sam, ki je redno jezdil na zadnjem paru, je hodil poleg voza in držal vajeti v rokah.

Naenkrat se mu je svet pod nogami zamajal. Boštjan je odskočil, kakor bi se bilo pred njim odprlo peklenško brezno. V tistem hipu se je v trdo cesto že vgreznil težko naloženi voz, obstal za klaftro pod cestno ravnino, potegnil zadnji par konj za sabo in izpodnesel prednjemu paru noge.

»Križ božji!« je prebledel Boštjan. V Boštjanovem kriku je bilo toliko groze, da so tisti na vrhu Ravbarkomande stekli nazaj, tisti spodaj pa vsekali z biči po konjih, da bi čimprej dohiteli kraj nesreče.

Boštjan pa, dedec, zares dedec, ki se niti svoji ženi Mini ni bal vreči resnice v obraz, je spustil vajeti iz rok in se tresel na robu vdora kakor trepetlika.

Vogelnik, Boštjanov svak, je začel ukazovati ostalim vozarjem: »Sprežite prvi par! In če se kobili sami ne bosta mogli izkopati iz jame, ju potegnite s konji!«

Pa ni bilo treba konj na pomoč. Štirje širokopleči priojesniki (štongenrajtari) so skočili v jamo, se oprli kobilama s hrbti v zadnjici in ju dvignili od tal, se kakor na ukaz zaobrnil in potisnili kobili, kolikor se nista sami izkopali, zgor na cesto.

Komaj sta bili kobili iz jame, je zadnji par že pretegnili parizar do stene. Cesta spodaj je ostala sko-

naenkrat
se mu je
svet
pod nogami
zamajal

raj ravna. S tem sta konja že pokazala, da se jima ni nič zgodilo.

Boštjan je vstal in pogladil kobili. Res sta bili precej opraskani, kosti pa ni bilo nobene zlomljene.

Boštjan je vozil zadnji v dolgi vrsti voz. Ni se več povzpел v sedlo. Ves skrušen je sedel na vreči pšenice na lastnem parizarju in premišljeval.

Od Vrhniko do Ljubljane je ravna cesta. Ob robu Mahu pelje in konji in vozovi kar nič ne trpe. Vogelnik ni več zajahal. Privezal je Šarca k vozu in prisedel k Marku, da se malo z njim porazgovori.

»Pa kaj ti je, Boštjan?«

»Sedaj mi ni nič več. Sedaj se sam sebi čudim. Kaj vse napravi nemirna vest!«

»Te ne razumem.«

»Čakaj, da ti povem, pa se boš z mano vred smejal.«

In je začel pripovedovati, kako se je v Trstu ves čas nakladanja motovila okrog njega mlada, brhka ženska. Spočetka mu še mar ni bila. Pa se je le sukala in smukala okrog njega toliko časa, da si jo je pozelel. »Medtem smo pa potegnili in ni bilo več prilike za spogledovanje.«

»No, saj potem je pa vse prav.«

»Kaj bo prav, nič ni prav!«

Vogelnik se je čudil. Marka je pa nadaljeval.

»Ko smo zvekli parizarje do Opčin, sem začel premišljevali. Star dedec. Mino imaš, takó dobro ženo, mater, da ji ni para. Fant bo go-

spod. Me pa takó pregrešna misel obide. Nak. Ko bi Mina vedela! Saj ji ne boš povedal, kajne?«

»Tok ne trapi se! Saj vendar nič ni bilo, in vem, da bi se prej ovedel, preden bi kaj zagrešil.«

»Verjetno. Vendar. Spomnil sem se, kako so pred postom naš župnik pribijali na prižnici Kristusove besede: »Vsak, kdor pogleda žensko, da jo poželi, je prešuštvoval z njo v srcu.«

»Se spomnim,« mu je potrdil Vogelnik. Pristavil je pa še: »In so gospod skoraj naravnost pokazali na nas furmane.«

»Tudi jaz sem njih besede tako razumel. So menda že zvedeli, da se je kdo izmed nas vozarjev kaj spozabil. No, ja. Naj že bo kakorkoli! Jaz samo to vem, da mi je ta beseda iz svetega pisma vse jutro od Postojne naprej vrtala po možganih. In ko sem videl, kako se parizar in konji vdirajo sredi gladke ceste pred mano, sem bil trdno prepričan, da se je odprlo peklenško brezno in da je hudič prišel pome.«

»Če bi take poštenjake, kot si ti, hudič jemal, bi bil pa že moral davno pekel prizidati,« se je zasmejal Vogelnik in Boštjan z njim vred.

»Saj sem vedel, kaj vse lahko napravi slaba vest.«

Parizar je zaropotal čez lesení mosti prek Gradaščice. Vogelnik je zajezdil, da popelje svojo verigo vozarjev do Figovca, kjer se bodo ustavili čez noč.

Pri Figovcu je bil zavoljo vdora Markovih konj in parizarja cel halo. Ljubljana je drla skupaj.

Vznemir je namenoma povzročil Frluk, faliran študent. Na štirideset let mu je teklo življenje. Brihten, kar postaven fant, s kozjo bradico in še ne preveč zanemarjen. Govoriti je pa znal kakor strgan dohtar. Stalne ga zaslužka ni imel. Priložnostno je opravil temu ali onemu kakšno pisarijo. Doma ni bil pravzaprav nikjer pa povsod. Denarja ni imel nikoli nič, pa je bil vedno malo dobre volje, čeprav ni priskledoval. Sami so ga ljudje klicali k mizi, zavoljo njegove duhovite besede, s katero je znal tudi pičiti.

Če ga je kdo resno ali za šalo skušal počastiti z dohtarjem, se je ponorčeval sam iz sebe: »Ne tajim. Lahko bi bil doktor, pa sem doktorat zafrlukluka!« Grede je pokazal, navadno kar s polnim kozarcem, ka-

Slika na tej in na drugi strani: Domačija v FILOVCIH v Prekmurju

ko je zapijal svoje talente. Zato so mu vzdeli ime Frluk.

Frluk je bil tisto popoldne okrog Figovca prodajal dolgčas. Nič se ni hotelo zgoditi, kar bi prišlo njemu in njegovi navihani norčavosti prav. Pa je pripeketal na oznojenem konju nagli poštni sel Jur in skoraj naravnost iz sedla skočil Frluku v naročje. Ravno prav. Vsaj troho kakšne novice mu pove, katero bo on že znal po svoje obrniti in razpihniti.

Sedla sta k vinu in ga na Vogelnicov račun kar v naglici zvrnila tri poliče.

Jurju se je mudilo naprej, Frluku pa nič manj razbobot po Ljubljani vdor Markovih konj in parizarja na Ravbarkomandi. Novico je znal tako razpihniti, da je prišla Markovemu Jerneju in Grozdovemu Lojzu, vsakemu od druge strani, že vsa narastla na uho. Kakor da bi ata že mrtvega peljali od Vrhlike proti Ljubljani.

Jernej je zajokal in stekel proti Viču naproti verigi gorenjskih vozarjev. Lojza so pa potegnili ljudje pred Figovca.

Jernej je srečal vozarje prav takrat, ko je Vogelnic odvezoval Šarca, da spet sede nanj. Že iz njegovega obraza je razbral, da nič hudega ni. Vogelnic ga je pa še poučil, naj v očeta nič ne sili, kar se tiče vdora. Mu že sam pove, kar mu bo.

Pa se je res znal Jernej potajiti. Kakor da bi bil slučajno po Tržaški cesti prišel na sprehod, se je naredil, prisedel k atu, poprijel za vajeti in vozil parizar naprej proti Ljubljani.

Pred Figovcem se je medtem kar precej ljudi nabralo. Jernej jih je že zdaleč slišal, kako si pripovedujejo, da že gredo.

»Kaj pa je pravzaprav?« je vprašal sina.

»O, nič,« je odgovoril Jernej, zavihel bič, potegnil za vajeti in zavozil na dvorišče.

Ta hip je planil na parizar Grozdov Lojz, študent. Zajokal je, objel Boštjana, ga poljubil na lice in zaklical: »Ata, ata! Samo da ste še živi!«

Boštjan se je začudil, pa se je hitro spreumel: »Saj še opraskan nisem nič!« Obenem mu je vstalo vprašanje, zakaj mu ta fant, ki ga komaj pozna, reče kar »ata« in bi mu bilo res hudo, ko bi se mu bilo kaj pripetilo. Zanimalo ga je, pa ni vedel, kako naj vpraša. Sredi stavka je obstal: »Pa kako to...«

»Oh!« je zavzdihnil Lojz. »Ko bi vas bilo povozilo, bi si Minca oči izjokala.«

»Aaa... naša Minca?«

»Vaša, vaša. Ne morem pomagati, če jo imam rad.«

»Kaj ne boš šel v lemenat?«

»Ne.«

»Ne vem, če bo prav.«

»Bo, mora biti,« je zatrmoglavil Lojz.

»Eee, eee!« je ustavil konje Jernej.

Figovec v Ljubljani je tisti večer veliko zaslužil. Dokaj več, kakor če bi bili Boštjana pripeljali zares mrtvega.

Najbolj na svoj račun je prišel Frluk. Tako se ga je bil od mize do mize nabral, da je rekel mački bo-tra.

Na Jernejevo prigovarjanje je ata Boštjan še tisti večer prodal pšenico, ki jo je vozil, kar v Ljubljani. Še kar dobro.

Jernej je naročil Lojzu, naj ga jutri opraviči v šoli. Bo peljal ata domov.

Drugo jutro sta Markova dva najprej morala zložiti s svojega parizarja Frluka, ki je smrčal, da se je voz tresel.

Zapregla sta in pognala. Vozil je Jernej. Do Gašteja je pa že atu znal dopovedati, da bi bilo bolj prav, če bi konje krmlila in pojila šele na Bistrici namesto v Kranju.

»Oha!« je ustavil študent Jernej konje. Na pragu pri Brodarju je pa

kakor sonce zažarel nasmejani obraz točajke Lojzke.

»Ata, kar v hišo sedite! Spregla bova že midva z Janezom!« se je domačega naredil Jernej.

Lojzka, točajka, je morala ostati pri atu in mu streči.

Markova dva sta na Bistrici pri Brodarju čez poldne posedala. Nasitila sta konje in sebe, konje tudi do sita napojila, sebe pa samo toliko, da je ata Boštjan jasno videl, kako se imata Jernej in Lojzka rada.

Zaskrbelo ga je: »Bog ve, če Jernej ve, da tudi Primož gleda za Lojzko. Komaj. Dva brata in eno dekle. Le kako se bo to razvzlozilo?«

In sta spet zapregla in pognala. Tokrat je ata Boštjan prijel za vajeti. Skoraj sprla sta se bila zanje s sinom študentom. »Da se ne bodo domači ustrašili, češ da si me pripeljal mrtvega domov,« je odločil ata. In je pognal konje v tek.

Pa čeprav je bilo še sredi popoldneva, je na pragu Brodarjeve krčme zahajalo sonce na cvetočem obrazu Lončarjeve Lojzke.

»Ne vem, če bo kaj z lemenatom,« je zaskrbelo Boštjana in se je že naprej bal, kako bo mama puščbovala. »Kakor ve in zna. Jaz ne bom rekel ne na desno ne na levo nič. Vsak je svoje sreče kovač.«

Pa bi Boštjan ne bil tako ravnodušen, ko bi ne bil vedel, da se Primož, njegov prvorojenec, ta, ki je za doma namenjen, trdno nada, da bo Lojzka v nekaj letih Marklja iz Krnic.

Pod Broscem pri Žabarju sta ustavila. Jernej je silil naprej, oče pa da ne. Samo na požirek vina da se ustavita in da konj ni treba odti. Mimogrede pa je naročil Dolincem, ki so pravkar pretegnili, da se živ in zdrav pelje domov. Potem se mu pa nikamor več ni mudilo.

Domov v Krnice sta privozila Markova dva že ponoči. Jernej in Primož sta poskrbela za konje, Boštjan se je pa oglasil v kuhinji, voščil ženi dober večer in v isti sapi pristavil: »Sam vrag naj razume današnjo mladino.«

»Vas, starih norcev, pa še Bog več ne pogrunta.«

Boštjan se je privoščljivo zasmel ženi: »Boš že še videla, kakšne težave boš imela z Jernejem, če se ti bo sploh posrečilo spraviti ga v lemenat.«

»Kogaa?« je zapotegnili Mina.
»Nič«. Vstopil je Jernej in sta ob-
molknila.

Mama je koj nato obema skuhala
črno kavo.

Pri Figovcu v Ljubljani je bil ta
čas Frluk že spet zgovorne volje. In
je razlagal, kako je vsa kraška
zemlja votla in da je še več takih
jam, kakor je Postojnska, ki jih bo-
do že še kdaj odkrili.

Potem je pa Frluk še pristavil in
zamodirjal: »Vdor Markovega pari-
zarja in obeh parov konj s cesto
vred, kakor bi bila namenoma iz-
podkopana, pa utegne še to pome-
niti, da se gorenjskim in vsem vo-
zarjem majejo tla pod nogami. Po
svetu že gradé železne ceste, po
katerih tečejo vozovi na železnih
kolesih. Namesto konj so pa vpregli
stroj, hlapec. Ne rečem, da koj ju-
tri. Tudi ne letos in v desetih letih
še tudi ne,« je vedel povedati Frluk.
»Prej ali slej pa prav gotovo zgradé
od Dunaja do morja, do Trsta, tako
železno cesto, pa bo konec vozarjev
in parizarjev in furmanov.«

»Bodi, no, bodi! Iz tvoje glave vi-
no govori,« niso nekateri hoteli ver-
jeti Frluku.

Razšli so se in odšli spat.

Drugo jutro so vozarji spet zapre-
gli in komaj da se je kdo spomnil
sinočne Frlukove napovedi, da se
jim maje cesta pod nogami.

NAZAJ GREDE

Pa prikril ženski kaj, če moreš!
Posebno taki ne, kakor je bila bi-
strovidna Mina, vsega spoštovanja
vredna Mina iz Krnic.

Da bi vestni Jernej, za šolo vnet
odličnjak, sredi leta za prazen nič
za tri dni zamudil šolo, to naj komu
drugemu dopovedujejo, ki jim bo
verjel, ona jim ne. In je še tisti ve-
čer iz Boštjana izkavsljala vse, kar
se je bilo dogodilo.

Sklenila je, da bo družino skušala
voditi samo z lepo besedo. Kadar jo
bo pa premagalo, da bi upravičeno
zanorela, ne bo odprla ust. Življenje
jo je izmodrilo in je vedela: kakor
hitro zineš prvo nerodno besedo, se
rado dogodi, da se krivično razlike
na glavo ljubljene človeka ves
žolc, ki se je morebiti že leta še bolj
krivično nabiral v srcu ali v jetrih.

»Prav kakor vino,« si je rekla. »Če
se ženski jezik sproži, je, kakor bi
izdril sodu pipo. Vse vino razbrklja
na tla. Ali ga ni škoda?«

Čez čas pa je pristavila: »O, bo
že kako! Moliti bo pa res treba.«

Mina je zaspala, da se niti obrni-
la ni.

»Kaj pa moji dedci koga brigajo!«
je ponoči v sanjah rezko zafrknila
vrstnico po letih, Rezo, ki je nekaj
namigavala, da njen fant Jernej ne
pojde v lemenat. In je postala huda,
čeprav je sklenila, da bo razumna
in tiha žena. Namenoma je strupe-
no vsekala: »Naj gre pa kakšen tvoj
poba v lemenat, če koga imaš!«

Zbudila se je. Ni si hotela prizna-
ti, da je do smrti utrujena.

»Pozabljam, da imam srce slabo.
Namesto da bi bila prav legla, sem
kar na srčni strani zaspala.«

Tiho se je obrnila in spet koj za-
spala.

Mina je drug dan svojemu štu-
dentu Jerneju stregla, da mu nič
bolj ni mogla. Hkrati ga je pa po-
gledovala, da je fantu začelo posta-
jati nerodno, česar ni prezrla.

Da prikrije svojo pravo in dokaj
zaskrbljeno misel, je sina študenta
pohvalila: »Prenekatero grenko uro
si mi prihranil, ko si mi privedel ata
domov. Le kako, da ti je na misel
prišlo? Še vsakemu odraslemu mo-
žaku bi ne.«

In je v materinski skrbi ves dan
vrtala sama vase, kako naj naredi,
da bo čim manj narobe. Prav že ta-
ko več ne bo, ko je isti deklíč dve-
ma bratoma všeč. Saj Lojzki nič ne
reče. Ampak.

Pri večerji se ji je zazdelo, da je
pravo vdela. Pregovorila je Boštja-
na, da se je odločil teden dni ostati
doma, ko so konji počitka potrebni.

Boštjan je pristal, čeprav je ve-
del, da to ni povsem res. Njej na
ljubo. Zavoljo tistih krajcarjev za-
služka, ki ga zaradi tega ne bo, se
hiša ne bo zamajala.

Jerneja naj pa pelje Primož nazaj
v Ljubljano! V koleselj naj kar pa
zapreže, da se bo lahko prej vrnil!
Mlada dva konja bosta to igraje
zdržala, je znala opravičiti Mina sa-
mo sebe zavoljo »utrujenosti konj«.

Boštjan je ženi vse pritrdil, mislil
si je pa svoje. Najrajši je nekaj izvo-
hala zavoljo Brodarjeve Lojzke. Bo-
do že uredili. On sam si je bil že re-
kel, da se ne bo vtikal v to reč.

Drugo jutro je Primož zapregel in
pognal v tek. Mama je popolnoma
prav računala. Prav gotovo se bo
hotel Jernej nazaj grede ustaviti pri

Brodarju, kar bo tudi Primožu všeč.
Primož menda ni slep in bo vi-
del, da Lojzka tudi za Jernejem gle-
da, če ni vanj že čez ušesa zatre-
skana. »Pri teh letih deklíč frlé, za-
to jim pa pravimo frklje.«

Prav kakor je slutila Mina, se je
tudi zgodilo. Jernej, še manj pa
Lojzka, nista znala pred Primožem
skriti, kako sta drug drugemu všeč.
Primož sicer ni rekel nič, samo pri-
ganjati je začel, da sta z Jernejem
čimprej spet pognala. Oba sta bila
do Ljubljane kaj redkobesedna.

Jernej je odšel na stanovanje.
Primož je pa pri Figovcu krmil. Za
konja bi bilo prav, če bi se čez noč
odpočila. Pa ni zdržal. Še isto po-
podne je pognal nazaj proti domu.

V Kranju je ustavil samo toliko,
da je napojil konje — niti pokril ju
ni — sam skoraj v dušku izpil polič
vina in v dir pognal proti Naklemu.
Z nočjo vred je privozil na Bistrice.

Ni zapeljal na dvor. Namenil se je
bil privezati konja samo k rampi
pred hišo, ju odeti in ukazati dati
pehar ovsa. Sam bi pa medtem
prav za nalašč spil maselj najslab-
šega vina.

Ko se Lojzka ni hotela od nikoder
pokazati — kakor da bi morala noč
in dan stati na pragu! — je že hotel
sesti nazaj na koleselj in pognati
naprej. Pa je Janez, gospodinje in
Lojzke brat, prijel konja za uzdi in
skoraj zakričal nad Primožem: »Kaj
si ob um? Pijan nisi, kakor je videti,
in bi lahko videl, da imaš konja pre-
padena, ugnana in pod jermenjem
že vsa spenjena. Ti sam pa nisi nič
manj utrujen. V hišo stopi in si s
kozarcem slivovca spet praveži du-
šo! Za konja že jaz poskrbim.«

bo še

kako diha in niha živ-
ljenje naših ljudi po
 zahodni Evropi?

iz zdomstva

anglija

Mesec december je mesec posebnega pričakovanja, posebnega veselja. Zopet smo se srečevali, se ogledovali, poslušali in si želeli vse najboljše. Povejmo kar po vrsti!

V *Walesu* je naš Peter že po stari navadi — pripravljaval pot. Dogovoril se je za mašo pri župniku v *Aberdare*, ponovno obiskal prijatelje, da ja ne bodo pozabili priti k maši. G. Erman in g. Podpadčeva sta kljub najboljši volji zaradi boleznih morala ostati doma. Ponovno jima želimo — Bog daj zdravje!

V *Hengoedu* je »vse, kar leze inu gre«, prišlo k spovedi. »Pred Božičem se gre k spovedi,« je samo po sebi razumljivo zatrjevala gospa Pepca, ki nam je po maši stregla.

Za sv. Miklavža je bil v *Londonu* prvi sejem. Obdarovanja ni bilo ne konca ne kraja (za naše razmere seveda). Dobri sveti Miklavž se je kar potil, saj je šlo število paketov in zavojčkov tja v tri številke. Omenil je, da bi bilo morda drugo leto (če Bog da, seveda) pametno poiskati večji prostor.

V *Nuneatonu* sta naš Jaka in Janko ugotavljala tudi pomašno prostorno stisko. »O ja, so bili zelo

zadovoljni!« je hušnila gospa Pepca gospe Nežki, preden je Janez zaprl vrata avtomobila. — »Bili, bili, gospa Pepca!« bi kar vsi zatrdili. Boglonaj! In gospe Vidi prav tako!

V *Derbyju* smo se tudi lepo imeli. Pomaševali smo tokrat pri Franceljnu. Francelj nam je zapel in zaigral, gospa Lojzka pa je pripovedovala, kako je bilo njega dni.

V *Rothwellu* nam je naš Jernej pokazal svoj film z romanja v Lurd. Da je bilo zares nepozabno, je zatrjevala gospa Amalija. Bo že držalo.

V *Keighleyu* pa je Zajčvo mlado in staro tako lepo pelo pri maši, da smo skoraj pozabili moliti. In kako smo jo potem še pri njih doma urezali! »In kako so nam postregli!« je pribil Jaševčev ata!

V *Bedfordu* in v *Rochdale* pa so pevci dali duška božičnemu veselju. »Ali si videl, kako so se jim oči svetile?« je Lojze dregnil Rudija pred cerkvijo.

Kako je lepa ta naša slovenska duša! Polna pesmi in prisrčnosti!

Boglonaj vsem in vsakemu posebej!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Pred Božičem so nas naši zdomci zapustili. Odšli so na domove k svojim družinam. Še pred odhodom jih je veliko opravilo božično spoved, s katero so se hoteli tudi duhovno pripraviti na praznik Gospodovega rojstva. Nekateri so se vrnili po prazniku Gospodovega razglasenja. Nekateri bodo pa prišli kasneje, ko bodo začeli z deli zunaj.

Izseljenski duhovnik nas je s posebnim pismom povabil k *božičnemu praznovanju*. Nočno mašo na sveti večer smo imeli ob desetih. Bila je kar lepo obiskana, čeprav bi nas moglo biti še več.

Na praznik sv. Štefana pa smo imeli mašo ob štirih popoldne in po maši smo imeli *božičnico* v našem centru. Najprej je bil duhovni program, ko smo ob branju svetega pisma in ob petju božičnih pesmi podoživljali dogodke, na katere nas

Božič spominja. Potem smo si »privezali duše«. G. Hrastelj je preskrbel pečenko in pripravil hren. Vse skupaj pa smo zalili z raznimi pijačami. Okrepljeni smo potem prepevali, da so se nam v domačnosti srca ogrela.

Na Novo leto že nekaj let nimamo slovenske maše, ker je za one, ki praznujejo Silvestra, naša ura za mašo prezgodnja. V nedeljo po Novem letu pa smo se spet zbrali kakor navadno.

Pevci so nas pri vseh mašah razveseljevali s slovenskimi božičnimi petjem, za kar se jim lepo zahvaljujemo.

SALZBURŠKA

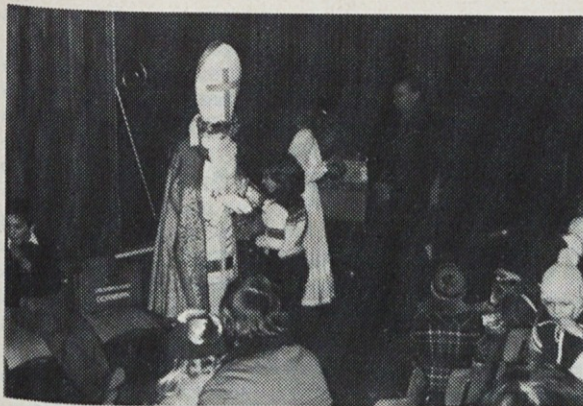
SALZBURG — V nedeljo, 21. decembra, smo se po maši po daljšem času spet zbrali, ne v dvorani, ker ni bilo luči, pač pa pred njo in smo tam imeli *božičnico*. S petjem in branjem smo se pripravili na bližnji Božič. Ob zaključku smo si želeli blagoslovljene praznike in voščili srečno novo leto. Škoda, da ni bilo med nami univerzitetnih študentov, ki so že odšli na Koroško na božične počitnice.

FREILASSING — V 62. letu starosti je *umrl* v Sevnici ob Savi g. Anton Imperl, oče našega rojaka iz Freilassinga. Njemu in njegovi sestri izrekamo ob težki izgubi iskreno sožalje.

Malo pred praznikom Vseh svetnikov je *umrla* v Freilassingu ga. Pavla Kop. Pokopana je bila poleg svojega moža v Lipnici (Leibnitz) na Štajerskem. Bog ji daj večni mir! Pokojna je bila pred vojno hotelirka na Pohorju. Lepega zelenega Pohorja ni mogla nikoli pozabiti.

TENNECK — Na drugo decembrsko nedeljo je bil Tenneck zatus s snegom. Vreme je bilo tisto nedeljo zelo slabo. Morda je prav vreme odvrnilo nekatere, ki pridejo bolj od daleč k maši, da jih ni bilo. Pa smo kljub vsemu kar lepo peli adventne pesmi, ki nam skušajo vzbuditi željo po Odršeniku.

Po maši smo pred cerkvijo malo pokramljali, potem smo se pa razšli z željo, da bi nam bili prazniki blagoslovljeni in leto 1981 srečno ter zdravo.

Na lanskem miklavževanju na Predarlskem je bil Miklavž zelo radodaren, česar so bili seveda otroci najbolj veseli.

Parkelj je prišel na dobro idejo: svojega sina je pomazal s črno barvo in ga pobasal v koš; navzoči so bili »parkeljčka« zelo veseli. (Z miklavževanja na Predarlskem).

Kaj pomeni človeku zdravje, vé g. Matija Fajfar, ki se je moral že tretjič podvreči operaciji na želodcu. Našemu rojaku iz Štrigove želimo, da bi se dobro pozdravil.

belgija

Sprejema ob zlatem jubileju slovenskega petja v Limburgu so se udeležili tudi župan g. Reul s svojim štabom (peti sredi slike) in krajevni župnik č. g. Boux (na skrajni desnici). Na levi strani: ga. prof. Cesar, članica zbora, ga. Globokar, pevka pred 50 leti, in naš stari prijatelj g. prof. René Peeters.

LIMBURG—LIÈGE

»Slomškov« mešani zbor je za Božič zelo uspešno nastopil v Waterschei-u in Eisdenu. Zasluži splošno priznanje in hvaležnost.

V nedeljo po Božiču je »Slomškov« zbor pel božične pesmi pri flamski službi božji v Genku, drugo nedeljo v januarju pa v Eisdenu. To je res zelo lepo versko, kulturno in narodno poslanstvo.

V soboto po Božiču je »Slomšek« priredil v Eisdenu slovesen sprejem ob zlatem jubileju slovenskega petja v Limburgu. Slovesnost so s svojo prisotnostjo počastili krajevni župan g. Reul s svojim štabom, domači župnik g. Boux, člani pevskega zbora »Zvon« iz Holandije, Društvi sv. Barbare iz Heerlerheide in Lindenheuvela v Holandiji ter številni sodelavci in prijatelji iz več evropskih držav.

Pri sprejemu je poleg »Slomško-vega« zbora zapel tudi »Zvon«. Goste je pozdravil predsednik g. Žabot, besede priznanja, zahvale in

pobude pa je spregovoril g. župan Reul.

Prisotnim bivšim sodelavcem v zboru, zastopnikom občine in župnije je »Slomšek« poklonil spominske slike, ki predstavljajo lepote slovenske zemlje. Vsi gostje so bili prijazno pogoščeni.

Tako je za nami novo poglavje zgodovine slovenskega delovanja.

V januarski »Naši luči« smo poročali o zlati poroki Rothovih iz Cheratte-a. Tu je spominska slika s te slovesnosti in prikazuje oba slavljenca s hčerko, sinovi, zetom, snahami in njihovimi otroki. Na sliki je tudi sorodnik g. Alojz Zornik z ženo in hčerko.

na tem področju. Tisti, ki smo to jubilejno leto doživljali, vemo, kako je bilo plodovito, čeprav ne brez nerazumevanja. Rekli smo že, da Bog pošilja BREMENA, številna bremena, hkrati pa tudi RAMENA, ki ta bremena voljno in neutrudno prenašajo.

Tako je tudi v naši skupnosti. Nič nam ni lahko, vse si moramo PRIBORITI. Toda, ali ni vedno tako pri vsaki veliki stvari? »Čemu obup? Še črv prezira skalo, še stebelce jo razkroji po malo!« Težave in zapreke so odlična šola za življenje. Tu se kristalizira naša ljubezen do skupne stvari. In bodimo trdno prepričani: »NOBEN NASPROTNIK NE PRENESE TRAJNO POŠTENE DEJAVNOSTI!«

Je že prav tako, kot je.

Sestre in bratje, hvala Vam za vse! S pogumom pojdemo v prihodnost!

Ne naveličajmo se snovati, iskati, graditi — ljubiti.

Hvala Vam in Bog Vas živi!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv.

Ob duhovni obnovi v Cenierres pri Cambrais v gostoljubni hiši Martina Gašparšiča

Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega Doma, Impasse Hoche.

BLAGOSLOVITEV SLOVENSKEGA DOMA

V nedeljo, 22. februarja, bo ljubljanski nadškof g. dr. Šuštar blagoslovil Slovenski dom v Parizu. Maša, ki bo darovana za vse žive in rajne dobrotnike Doma, bo ob enajstih dopoldne v cerkvi sv. Terezije poleg Doma, nato blagoslovitev in prireditev, na kar bo domača zakuska za vse udeležence.

Blagoslovitev Doma je izredni zgodovinski dogodek v življenju naših ljudi v Parizu in okolici, pomemben pa tudi za vse naše rojake v Franciji. Zato se bomo zbrali v čim večjem številu, da pozdravimo v svoji sredi slovenskega metropolita, pa tudi krajevnega škofa iz Nanterre in Mgr. Pezerila, pomožnega pariskega škofa.

Obenem se bomo Bogu skupaj zahvalili in veselili, da smo prišli do svojega Doma in svoje dvorane, v veselem medsebojnem srečanju pa si bomo tudi nabrali novih moči, da v zvestem medsebojnem sodelovanju rešimo probleme in naloge, ki so v zvezi z Domom, probleme in naloge, ki nam jih okoliščine in naše poslanstvo v svetu nalagajo.

Božični prazniki so lepo potekali, pri prazničnih mašah smo se še posebej spominjali naših bolnikov in njihovih družin; v nedeljo po Božiču smo se zbrali za božičnico v dvora-

ni pred krasnimi jaslicami, ki so jih po zamisli Vojka postavili otroci.

Tudi *Silvestrovo* smo v prijetnem razpoloženju preživeli prvič v naši novi dvorani. Posebej se moramo zahvaliti vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je silvestrovanje bilo prijetno.

Dr. Franc Žajdela, svetovno znani specialist za študij raka, je o Božiču praznoval 60-letnico svojega plodovitega življenja. Tudi mi mu iskreno čestitamo in mu želimo polno uspehov pri njegovem raziskovanju. Vsi bomo najbolj veseli, ko nam bo sporočil: »Premagali smo raka!«

MELUN

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 8. februarja, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

LURD

Od 16. do 23. julija bo v Lurdu mednarodni euharistični kongres, ki se ga bo udeležil tudi papež Janez Pavel II. V Lurd bo v tistih dneh mogel priti samo, kdor se že vnaprej prijavi.

Slovenska skupina je že prijavljena in, kdor želi takrat porovati v Lurd, naj se čimprej vpiše pri svojem slovenskem duhovniku.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

15. februarja ob 5. uri popoldne si bomo na željo mnogih zopet

Cerkveni pevski zbor iz Méricourta na lanskem miklavževanju

ogledali *film o naši Koroški* skupno s skioptičnimi slikami o Sloveniji, ki nam jih je omogočil Jože Rapuž iz Dourges. Prisrčno vabljeni!

Božje otroštvo so po zakramentu sv. krsta preželi: v Tourcoing Ingrid Gašič, Suzana Puljić in Nikola Vukmanić; v Mericourt pa Lovrenc Silvan Szymanski.

Zakrament sv. zakona so si dali: 20. decembra lani v Méricourt-s-Lens v cerkvi sv. Barbare Erik Milszerek in Silva Pečnik; 27. decembra v Loison-s-Lens Patrik Bailloeuil in Sonja Kotar.

Krščencem in mladoporočencem veliko božje milosti in blagoslova!

V *boljšo domovino sta odšli*: V Lensu je po dolgih letih bolehanja odšla k večnemu počitku gđc. Angelina Trebše v svojem 61. letu življenja. Skromno in tiho je v trpljenju dogorevala in se pripravljala na srečanje s svojim Stvarnikom. Pokopana je bila 23. decembra 1980 na pokopališču v Loison-s-Lens.

Na Božič, 25. decembra, nas je zapustila istrijska rojakinja Antonija Vozila v svojem 81. letu življenja. Pokopana je bila 27. decembra v Sallaumines.

Naj obema sveti večna luč! Sodernikom naše iskreno sožalje!

AUMETZ

V tej številki »Naše luči« moramo vsekakor omeniti dobro uspelo miklavževanje, ki je bilo drugo nedeljo v decembru lansko leto.

Slovensko delavsko društvo je priredilo to pot že drugič za člane društva *skupno kosilo*, kar je vsaki-krat na skrb diplomirane in izkušene kuharice gospe Kogovšek, por. Lebrun. Pripravila je obilen in izbo-ren alzaški »choncroute« (zelje), ki je ob zaželeni pijači prav dobro teknil. Potem so sledile še druge dobrote, med njimi slovenska potica:

Tako je bil prvi del prireditve izpolnjen. Začel se je drugi, kulturni, kjer sta nastopila moški in otroški pevski zbor z več pesmimi.

In končno je prišel *Miklavž*. Toda preden je Miklavž začel z delitvijo daril, je predsednik društva poklonil po kratkem nagovoru 80-letniku, na-

šemu zaslužnemu g. Janku Jankovi-ču šopek belo rdečih nageljnov; vsi navzoči so slavljenca pozdravili z dolgim ploskanjem. Gospod osem-desetletnik se je za izkazano pozor-nost članom odbora hvaležno zahva-lil, vzpodbujajoč jih, kakor tudi vso mladino in ostale, naj ostanejo kljub zmedam časa, v katerem živi-mo, dobri in sledijo zgledom svojih očetov. In še enkrat mu je vsa dvo-rana s ploskanjem čestitala.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

»Mame nimam več,« tako mi je z žalostnim glasom telefonirala Ani-ca, moja nekdanja učenka, zdaj po-ročena žena upokojenega rudarja Antona Jurca. Ne samo ona, z njo vred bomo tudi vsi ostali zelo po-grešali dobro *Zupanovo mamo*.

Dne 16. decembra 1980 je mirno v Gospodu zaspala v starosti 87 let. Pogreba se je udeležilo dosti ljudi. Mašo je bral njen vnuk Janko. Dva dni pred smrtjo je pokojno obiskal Mgr. Grims, izseljenski duhovnik v Merlebachu, nekdanj njen kaplan v Sloveniji. Prijateljice so se od rajn-ke poslovile v cerkvi s slovenskimi pesmimi.

Obisk Mgr. Grimsa, udeležba pri pogrebu č. gosp. Dejaka in petje prijateljic — vse to je bilo kakor majhna lučka, majhna slovenska lučka na grobu slovenske matere v temni, mrzli tujini.

V novem letu bo *slovenska maša* na Marini kakor zmeraj ob 18. uri (ob šesti uri zvečer).

Mislimo že zdaj na *prvi maj*, na naše vsakoletno *romanje* v *Habster-dick*. Takrat bomo slavili tudi osem-desetletnico Mgr. Grimsa in najbrž imeli v svoji sredi ljubljanskega nadškofa. Prijave za udeležbo spre-jema č. g. Dejaka.

Moja dolžnost je končno, da se najlepše zahvalim Slovenskemu de-lavskemu društvu in odličnemu pevskemu zboru iz Aumetza za čes-titke in darilo o priliki moje osem-desetletnice.

J. J.

VZHODNA LOTARINGIJA

Po daljši dobi je vendar prilika, da nekoliko natančnejše poročam o

življenju naših dragih rojakov iz okrožja naše Misije:

Od 3000 naših rojakov, ko sem prišel v Merlebach, se je število zelo zmanjšalo — na 1200 v sedanjem času. Na vseh pokopališčih je števi-lo naših rojakov zelo veliko: na po-kopališču Creutzwald se je npr. šte-vilo od 200 v zadnjih letih pomnoži-lo za 45! Enako so vsa pokopališča v okolici kar polna naših rojakov.

Stari in mladi so v 13 bolnišnicah v mojem okrožju! Iz Merlebacha po-šiljajo zdravniki bolj hudo bolne — tudi naše ljudi — pogosto v bolniš-nice: Nancy, Strasbourg, Abresch-viller in na razne kraje za onemo-gle. Duhovniki se čudijo, da so sko-ro vsi pogrebi naših rojakov zelo dobro obiskani. Poleg našega izbor-nega cerkvenega zbora »Slomšek« pod sijajnim vodstvom g. Šinkovca so društva »Jadran«, »Triglav«, »Sv. Barbara« in zadnji čas ustanovljeno društvo za naše južne brate v Sarre-gueminu, St. Avoldu in Creutzwal-du.

Vse prireditve so vedno dobro obiskane. Praznujejo poleg državnih praznikov po raznih krajih sv. Mi-klavža, Božič in prvi maj; dalje so prireditve za stare ljudi s sodelo-vanjem Slovenske otroške šole; cerkveni zbor pa s številnimi skuš-njami nastopa z zelo velikim uspe-hom v Merlebachu in v oddaljenih krajih.

Mnogi naši sijajni delavci v društ-vih so opešali; mlajši skušajo po svojih močeh nadaljevati delo svo-jih prednikov.

Večina naših ljudi je ohranila na-šo vero. Mnogi mladi so odšli v tui-no: krstne liste prosijo iz Kanade, Argentine in iz južnih krajev Franci-je.

Poleg cerkve v Merlebachu — Hospice Ste Elisabeth — je najbolj obiskana naša božja pot v Habster-dicku pri Mariji z Brezil: redno ob četrtkih prihajajo stari in mladi k službi božji; 1. maja pa napolnjujejo cerkev rojaki iz vseh kolonij.

Letos bomo obenem s praznikom Marije praznovali 80-letnico podpi-sanega.

Svete maše po drugih kolonijah niso več tako obiskane kot prej, ker gredo med tednom vsi na delo, sta-rejši so pa bolehn. Zahvaljujemo

se pa zlasti dragim pevkam, ki ten den za tednom prihajajo in proslavljajo Marijo z lepimi pesmimi v Habstredicku in Merlebachu.

Stanovanje podpisanege je zelo obiskano; ne samo pisma prihajajo pogosto, ampak tudi osebni obiski; v najrazličnejših zadevah skušamo, kar je mogoče, urediti pri nas v pisarni. Stanovanje pa je od rudnika dobrohotno dano na razpolago naši Misiji — spominjajoč se, da je podpisani preskrbel čez 700 rudarjev iz domovine za to delo v rudnikih.

Med mnogimi časopisi dobivamo liste, časopise in knjige iz domovine, zlasti od Mohorjeve družbe, kar nam sporoča posebno »Naša luč«, katero z veseljem sprejemamo in prebiramo.

Zelo me veseli, da na splošno sinovi in hčerke ljubijo svoje starše — mnogi vestno skrbijo zanje — in lepo krasijo grobove svojih dragih.

Kot v začetku leta tako tudi zdaj želimo, da bi vsi ostali zvesti veri, ki nam daje pomoč in zdravo pamet tudi v težkih urah, zvesti pa tudi svojemu narodu in materinemu jeziku.

S to željo Vas vse pozdravlja na Vas vse misleči Vaš

Stanko iz Merlebacha

nemčija

OBERHAUSEN

Še novoletna voščila: Še vedno je pred nami 11 mesecev leta 1981 in si še kar naprej želimo vse dobro. Ne smemo tako hitro pozabiti, kar so nam ob novem letu zaželeli naši slovenski škojfe:

»Dragi naši rojaki na tujem, ostane zvesti Bogu, jeziku, slovenskim verskim in kulturnim izročilom!«

In še posebej ne smemo mimo želje, ki jo je ljubljanski nadškof v novoletnem intervjuju za »Družino« izrekel vsem nam vernim Slovencem:

»Da bi bili ljudje na svojem mestu kot ljudje, kot Slovenci in kot kristjani ... to, da v ljudeh, v nas vseh zbudimo in poglobimo zavest osebne odgovornosti.«

Po domače bi rekli: Držimo se! Ne pustimo se premakniti niti za ped proč od našega! Dalje pomeni: Rojaki si bodimo še naprej dobri med seboj, radi se zbirajmo pri naših mašah, na naših prireditvah in gojimo našo ljudsko kulturo!

Naša ljudska kultura: Zavest osebne odgovornosti zahteva med drugim, da osebno gojimo ljudsko kulturno izročilo. Velika strokovnjakinja za slovensko ljudsko kulturno izročilo, Zmaga Kumer iz Ljubljane, trdi, da je ljudska kultura naša bodočnost. Takole pravi:

»Z enako samoumevnostjo, kot so se nekateri skušali znebiti starinske hiše ali oprave v njej, so hoteli opuščati tudi navade, ljudsko likovno in glasbeno kulturo in kajpak tudi izraze vernosti z vero naših očetov vred, zlasti če so se preselili z dežele v mesto.«

Ona trdi, da je to napačna življenjska smer, ker gre splošni razvoj drugače, kot površno mislimo. Nadalje pravi:

»V skrajno industrializirani zahodni Nemčiji so se začeli pojavljati mladi pevci ljudskih balad in ob protestnih zborovanjih zoper atomske centrale so med študenti nastajale nove pesmi na pereče teme, bodisi kot predelave že obstoječih, bodisi kot povsem nove po besedilu a na stare melodije ...« (Revija »Cerkve«, Ljubljana 1980, št. 11—12, str. 166). Podobno je tudi pri drugih narodih.

Neko posebno vlogo pri tem odigrava ravno *ljudska pesem*. Zato boste razumeli, dragi rojaki, zakaj vam že pet let v naših oznanilih »Med nami povedano« vsaki mesec objavimo kako lepo pesem z besedilom in notami. Še in še vam iskreno priporočamo:

Veliko prepevajte naše večno lepe, večno nove narodne pesmi! Nekateri ste se po tej »dopisni glasbeni šoli« naučili že kakih 50 pesmi. Čestitamo! Kako imenitna šola slovenskega jezika, kako velik zaklad duha in srca! Vzemite jih radi v roke, zapojte si sami, prepojte jih z drugimi! Po njih zadobite zopet veselje in slast za naš čudoviti blagoglasni materinski jezik. »Dokler slovenski rod biva po zemlji tod ...« — naj se čuje slovenska pesem!

Naša praznovanja: Da imajo naši ljudje še vedno nepokvarjeno otroško srce, kažejo naša lepa *miklavževanja*. V našem visokem življenjskem standardu si kjerkoli lahko marsikaj privoščiš, toda tako prisrčno uglasene otroške sreče, kakor nam jo nudi slovenski Miklavžev večer, si ne moreš nikjer kupiti.

V *Oberhausnu* nas je obiskal reporter časopisa Ruhr Wort. Hotel je videti naše miklavževanje. Najprej se mu je hudo mudilo in mu ni šlo v račun, da smo v petek zvečer po delu tako počasi »kapljali« skupaj. Toda pozneje ga je naša družba tako prevzela, da se mu je nehalo muditi in se kar ni mogel odtrgati od nas. V zahvalo nas je v časopisni rubriki »Kako praznujejo Miklavža naši zdovski delavci« počastil kar s tremi fotografijami z našega miklavževanja, ko je drugim narodnostim objavil le po eno. Kaj ni to lepo priznanje!

V *Moersu* so že tedne prej naše najbolj požrtvovalne gospodinje skupaj glave stikale in nam zopet pripravile veliko presenečenje: bogato obložene mize s prvovrstnim domačim pecivom. Te dobre žene niso gledale na denar in na čas. Veliko so za nas žrtvovale, Bog jim povrni — v imenu vseh obdarovancev!

Naj omenimo še, da je letos v obeh krajih nastopal zelo ljubeznjivi ljudski Miklavž, ki nas je osvajal ne samo z darovi, ampak predvsem z besedo in očetovskim odnosom do otrok. Gospod profesor, lepa zahva-

Krst Nataše Miholič v Moersu

la za lepo zaigrano vlogo svete do-
brote.

Na sv. večer nas je v St. Josef-
Kirche v Moersu pevski zbor »Slo-
venski cvet« s kratkim koncertom
božičnih pesmi lepo uvedel v skriv-
nost božične noči. Iskrena hvala
vsem pevcem za trud mnogih pev-
skih vaj in posebej za program no-
vih pesmi!

Tudi pri polnočnici v Oberhausnu
in pri dnevnih mašah na praznik in
na Štefanovo se moremo postaviti z
zelo številno udeležbo.

In še ena vesela novica. Prav v
božičnem času sta nas med Sloven-
ci v Moersu presenetila dva novoro-
jenčka: Nataša in Danijel.

Natašo Miholič, ki se je rodila
kot prvi otrok zakoncema Jožefu in
Dragici (on je doma od Lendave,
ona pa od Čakovca) smo krstili ravn-
o na god sv. Miklavža.

Danijel Uršič, drugi otrok Martina
in Štefanije (doma je on od Sv. Pe-
tra v Savinjski dolini, ona od Sv.
Antona v Slov. Goricah), pa je bil
slovesno krščen pri slovenski maši
na sam Božič.

Otroka sta se nam zdela kakor
dva božična angelčka, ki prideta k
jaslicam pozdravit novorojenega Je-
zuščka. Rojaki se veselimo sreče
obeh družin in jima iskreno čestita-
mo. Otroka pa naj bi »rastle in se
krepila« ob milosti božji kakor ne-
koč Dete Jezus, in po dobri vzgoji
staršev in botrov, kakršne so bili
oni deležni po svojih dobrih starših
in botrih. Naša bogata verska in
kulturna dediščina se tako predaja
iz roda v rod.

KREFELD

Kakor že več let nas je tudi lani
obiskal in obdaril sv. Miklavž v Kre-
feldu.

Bili smo ga zelo veseli — tako
malčki kot tudi odrasli, saj nam je
pridelal lep večer. Vsi se mu prisrč-
no zahvaljujemo, prav tako tudi Go-
spé Loti Boemanns, katera že tudi
več let pridno skrbi za nas malčke v
Krefeldu in okolici.

Želimo obema, da ju Bog ohrani
zdrava še mnogo let v naši sredini!
Slovinci iz Krefelda
in okolice

Na miklavževa-
njo v Krefeldu
je bilo zelo pri-
jetno.

STUTTGART-okolica

»Miklavž, Miklavž!« iz 300 grl

Miklavževanje je prav gotovo naj-
večji in najbolj priljubljen praznik
otrok. Ugotavljamo, da iz leta v leto
raste zanimanje za tega nebeškega
gosta z dolgo sivo brado in Miklav-
ževo palico.

Na Württemberškem je bilo lani
na Miklavževanju kar 300 sloven-
skih otrok, od teh 250 v Stuttgartu,
ostalih 50 pa v Pfullingenu, Urachu
in Urbachu pri Schorndorfu.

V Stuttgartu je v nedeljo, 7. de-
cembra, Miklavž privabil staro in
mlado. V cerkvi je bilo najmanj 500
ljudi in v dvorano so mogli iti le
otroci in matere. Pri programu v
dvorani so poleg Miklavža nastopili
tudi angeli in parkeljni v veselje, pa

tudi malo v »strah« 250 zbranim slo-
venskim otrokom. V začetku je mla-
dinski ansambel z adventnimi in bo-
žičnimi melodijami ustvaril pravo
razpoloženje za prihod nebeškega
gosta.

Da je bilo mogoče obdariti vse
otroke, se moramo zahvaliti zlasti
fari sv. Konrada za darilo 1000.—
DM in Caritasverbandu za darilo
900.— DM. Vlogo Miklavža je odlič-
no igral Toni Casar iz Stuttgarta, za
kar se mu tudi v imenu staršev lepo
zahvaljujemo.

Filmski večer v Urbachu

Zidarska podjetja v okolici
Schorndorfa bi težko izhajala brez
naših prekmurskih zidarjev in tesar-
jev. Večinoma so moški sami tukaj
na delu, v zadnjih letih pa je zrastle

Rojaki!

Vsaj enkrat v življenju v Lurd!

NORDRHEIN-WESTFALEN:

Veliko slovensko ROMANJE V LURD

v povelikonočnem tednu, od
20.—26. 4. 1981. Cena ca.
300 DM; za družine z otroki
velik popust! Programi, prija-
ve, informacije — pri Vašem
slovenskem duhovniku!

Glava pri glavi! Nič manj kot 250 slovenskih otrok je bilo obdarovanih na miklavževanju v Stuttgartu 7. decembra 1980.

tam tudi nekaj družin. Na tretjo nedeljo je zanje v Schorndorfu slovenska maša, h kateri radi prihajajo.

V soboto, 13. decembra, so se rojaki iz Schorndorfa in okolice zbirali

Miklavž je 7. decembra lani v Stuttgartu poklical na oder tudi nemškega župnika Ottfrieda Reuterja. Čeprav je Miklavžu podaril ček za 1000.— DM, mu nebeški gost ni prizanesel z vprašanjem, ki mu ni znal odgovoriti. Glasilo se je: »Ali dobi nočni čuvaj, ki umrje podnevi, rento?« Kaj pa vi pravite?

Kot smo že poročali v »Naši luči«, je moški zbor »Domači zvon« v Stuttgartu, ki ga vodi organist Damjan Jejčič, izdal ploščo narodnih in cerkvenih pesmi. Nekaj pesmi je ponovno prinesel Radio Ljubljana; v nedeljo, 4. januarja, pa tudi Südfunk I v Stuttgartu. To je zboru gotovo v veliko veselje in zadoščenje za mnogo truda z vajami. — Druga izdaja plošče stane samo 15.— DM.

pri »Jagnjetu« (gostilno vodi slovenska družina) v Urbachu. Kar precej se jih je nabralo, čeprav so nekateri že odšli na božični dopust. Na sporedu je bil film o Lurdu in pa obisk Miklavža, ki je obdaril 13 navzočih otrok.

»Silvestrovanje« v Heilbronn

V Heilbronn smo lani silvestrovali malo zgodaj, namreč že v soboto, 27. decembra, ko je bila tam mesečna maša. Res, da tako nismo mogli pričakati novoletnega jutra, a na praznovanju v dvoranci farnega doma je bilo prav prijetno. Naš harmonikar »Ferdi« je pripeljal s seboj še svojega nemškega prijatelja, da sta tako v duetu igrala za urne pe-
te. Vmes tudi skupnega petja ni manjkalo in celo božične pesmi smo malo vadili.

Na štefanovanju v Esslingenu pri Stuttgartu je hotelo imeti 53 slovenskih otrok za spomin božični drevesček. V zadnji vrsti od leve vidimo dolgoletnega mežnarja, g. Franca Schneiderja, in sedanjega župnika fare svete Elizabete, Hermann Kuhna.

Navzoče rojake je prišel pozdravit nemški župnik in dekan, gospod Henrik Schreurs. Iz njegovih besed smo spoznali, da Slovence ceni in jim dobrohotno daje na razpolago cerkev in dvorano. Steklenico »šent-janževca«, ki nam jo je podaril, sta dobila godca, da so jima prsti hitreje udarjali.

Na štefanovanju polna dvorana

Običaj »štefanovanja«, ki smo ga uvedli pred 12 leti, je med rojaki zelo priljubljen. K praznovanju spada božično okrašena dvorana z belo pogrnenimi mizami in na njih modre in rdeče servijete (tako pridejo do izraza slovenske narodne barve) ter prižgane svečke, od vrha do tal okrašen in obložen božični drevesček, božične melodije in tombola za darove božičnega drevesčka.

Lani smo imeli štefanovanje v Esslingenu. Dvorana je bila polno zasedena. Navzočih je bilo veliko družin z otroki in v dvorani je bilo kar 53 »nagajivčkov«, kot nam kaže slika na drugem mestu. Dobrot božičnega drevesčka so bili vsi deležni, ker jih je gospod Roman G., ki je zadel glavno tombolo, razdelil mednje.

Knjige, plošče, kasete

V nedeljo, 14. decembra, je bila v velikem šolskem prostoru Slovenskega doma v Stuttgartu razstava knjig, plošč in kaset.

Rojaki so pridno segali po kasetah z božičnimi pesmimi in kar na mah jih je zmanjkalo. Tudi knjige in kasete z narodnimi melodijami so našle odjemalce.

Čestitke h krstom: v Stuttgartu Adamič Jožetu in Sabini k sinku Borisu ter Marc Mirku in Jožici k hčerkici Iris.

Sožalje ob smrti rojaka: Dne 13. decembra 1980 je postal žrtev prometne nesreče rojak Janez Gradič, rojen v Lažišah, župnija Dobje pri Planini. Po 20-letnem bivanju v Nemčiji je dosegel 65 let starosti in smrt ga je doletela tik pred rento.

Stanoval je v Eislingen/Fils, delal pa v Uhhingenu. Pokojnika so prepeleli v domovino in počiva na domačem pokopališču v Dobju.

Vsem sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje, pokojnemu pa večni mir in opokoj!

SEVERNA BAVARSKA

Ingolstadt-Nürnberg-Regensburg

Spet se oglašamo, da ne boste čisto pozabili, da še živimo, delamo, se veselimo, pa tudi trpimo. Čeprav bolj malo o sebi govorimo, teče naše življenje tako kot drugje; prav tako se zbiramo k slovenskim mašam in družabnim prireditvam.

Marsikje se pozna, da nas je bolj malo in da smo razkropljeni po manjših krajih. Vseeno pa je zadnje čase opaziti zanimiv pojav: v manjših krajih moremo ugotoviti porast obiska pri mašah in družabnih prireditvah. Mesečno srečanje pri maši in po njej je za marsikaterega rojaka skoraj tudi edino srečanje s sorojaki, medtem ko v večjih mestih stara zvestoba peša.

Naj gre prva beseda *Ambergu*, kjer se zadnje čase kar lepo število rojakov zbira k *slovenski maši* na četrto soboto v mesecu. Predvsem, je razveseljivo, da mašo vedno bolj doživljamo kot božje delovanje med nami — in smo temu primerno pri maši domači, sproščeni.

Vinske trgatve so že zdavnaj za nami, zato le na kratko. Ob dobri kapljici in domači glasbi smo se to jesen poveselili prav povsod, kjer so redne slovenske maše. Posebej veselo in domače je bilo na vinski trgatvi v Erlangenu in Nürnbergu.

Tudi na naše *najmlajše* nismo pozabili. Pripravili smo jim *miklavževanje* s kratko igrice, kjer so nas spet zabavali angeli, sv. Anton in sv. Peter.

V Nürnbergu so tokrat nastopali domači angeli iz Erlangena in Nürnberga (lani smo jih »uvozili« iz Ingolstadta).

Tudi v Ingolstadtu smo pripravili veselo miklavževanje. Škoda le, da nam jo je obakrat zagodel fotoaparati oziroma tisti, ki je z njim upravljal in so posnetki neuporabni. Tako vam žal ne moremo predstaviti nobenega prizora iz igrice. Angeli bodo verjetno zaradi tega prav žalost-

ni. Pa jih bo že sv. Anton potolažil, kot jih je tudi v igrici.

Za rojake iz *Ingolstadta* je bilo veliko doživetje »*Slovenska maša*« — kot smo jo krstili — ki jo je izvajal pevski zbor iz Augsburga pod vodstvom župnika Jožeta Bucika. Vezna besedila, ki so prispevala h globljemu razumevanju in doživljanju maše, pa so nam z občutkom in toplino podale Sidi in Margareta Časar ter Lilijana Žinkovič. Otroškemu pevskemu zboru iz Augsburga, ki je pri tej maši tudi sodeloval, so se pridružili tudi otroci iz Ingolstadta. Bili so kar ponosni na svoje zvonke glasove.

Ta »*Slovenska maša*« je bila za vse navzoče nepozabno doživetje iz dveh razlogov. Na prvem mestu je bilo pri naših rojakih iz Ingolstadta začudenje in navdušenje, da nam je 25 odraslih članov pevskega zbora in 15 članov otroškega pevskega zbora pričaralo svojo lepoto slovenske pesmi, vso njeno radost in bolečino, hrepenenje in domotožje kot tudi veličino zaupanja in moč prošnje. Bili smo res presenečeni, s kakšno zbranostjo, notranjo harmonijo, izredno razgibanostjo in dinamičnostjo se nam je predstavil pevski zbor, ki je komaj začel z delom in se zbira ob težavnih pogojih zdomskega življenja, kjer sta vsaka mati in vsak oče razpeta med delo in družino. Pa vendar toliko idealizma za lepo slovensko pesem.

Ta maša je ostala nepozabno doživetje tudi iz nekega drugega razloga. Začutili smo, koliko globoko verskega občutja nosijo v sebi preproste ljudske pesmi, ki jih sicer ne prištevamo med »cerkvene«. Doživeli smo moč in globino verske pesmi, doživeli smo globoko povezanost med ljudskim in verskim. Besede vodja zbora župnika Jožeta Bucika, kaj bi še ostalo od slovenstva, če popolnoma iztrgamo iz njega to, kar je verskega, so nam vsem dale misliti.

Pesem »Vi oblaki, ga rosite« so nam augsburški Slovenci zapeli tako razgibano, da smo kar strmeli, kaj se dá narediti iz tako znane melodije; vsaka kitica je izzvenela na svoj način, drugače od prejšnje, vsaka je imela svoj notranji poudarek in vsaka nam je s svojim valo-

Pevski zbor iz Augsburga pod vodstvom Jožeta Bucika med izvajanjem »Slovenske maše« v Ingolstadt 14. dec. 1980.

vanjem prinašala sporočilo o božjem usmiljenju.

»Na bregovih Evfrata«, spev sužnjev iz Verdijeve opere »Nabucco«, nam je pevski zbor v začetku maše pričaral vzdušje hrepenenja po domači zemlji in po Bogu. — »Ptice, povejte, kako je doma« nas je globoko pretresla, saj je bila pristna izpoved zdomskega življenja. — »Večernica« nam je želela povedati, da je naše življenje eno samo veliko

bogoslužje. — »Pozdravljena, Mati dobrega sveta« je valovala od najmilejše prošnje do silnega rotnja in vznesenega zaupanja. — »Večerni zvon« nam je ob koncu bogoslužja spet vzbudil hrepenenje po domači grudi. — »Pobratimija« je bila klic po zvestobi, kot prisega je izzvenela med poslušalci. S pesmijo »Marija, skoz življenje« pa so se augsburški rojaki spet poslovili od nas.

To je bilo bogoslužje, kjer je pesem zvenela predvsem kot molitev in kjer prisotni niso bili le poslušalci, marveč so ob tej pesmi doživljali svoj odnos do Boga in do rodne grude veliko globlje kot sicer. To pa je tudi bil namen »Slovenske maše« — ne nastopati, marveč Boga slaviti in rojakom buditi novega pogu-

ma. Bilo je praznovanje, kakršnih si še želimo.

MÜNCHEN

Božične maše so nam spet z našo besedo in pesmijo približale veliko božjo skrivnost, ko je Bog postal človek. To je osrednje sporočilo krščanstva. Nam je pa prav v božičnih dneh še posebno jasno, kako veliko je vredno, če lahko slišimo o božjih resnicah v domači besedi in melodiji. Mešani kvintet, ki se je zadnji čas sam od sebe na koru izoblikoval, da pomaga vsej cerkvi pri petju, je za naše maše pomembna pridobitev.

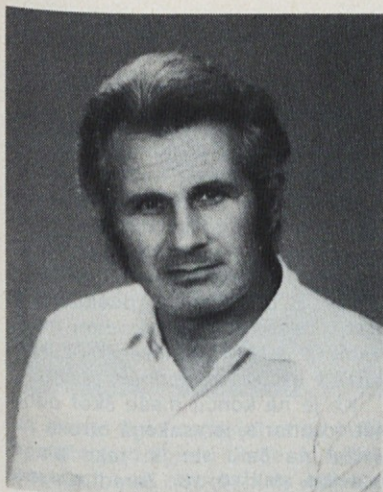
S sodelavci smo že začrtali *program* za delo naše fare v bližnjem času: sobotni pouk otrok (že se tudi pripravljamo za materinski dan), priprava letošnjih prvoobhajancev (prvo obhajilo bo sredi maja), pogovor s starši naših šolarjev, komedija Jeppe s hriba, pustovanje, vaje pevskega zbora, tečaj narodnih vzenin, pogovor z ministranti — poleg rednega dela seveda (maš, obiskov bolnikov in drugih obiskov, pogovorov, širjenja verskega tiska, posebej bomo skušali razširiti Družino z vzgojno prilogo itd.).

Krščena je bila Klavdija Suzana Zobec, hčerka Ivana in Marije, roj. Škrabel. Staršem čestitamo, punčki pa želimo vse dobro v življenju!

7. januarja je umrl v Mariboru bivši član slovenske fare v Münchnu g. Slavko Vaupotič.

Na naših pustovanjih in vinskih trgatvah v Münchnu je domače.

G. Slavko Vaupotič

Pokojnik je bil rojen v Gorci pri Podlehniku blizu Ptuja leta 1937. Po poklicu je bil prevoznik. V Nemčijo je prišel na delo sredi leta 1965, v München 1967. Od srede 1972 do konca 1975 je delal doma, v začetku 1976 je pa spet prišel v München.

Avgusta 1980 je zbolel za rakom. Jeseni smo ga prepeljali domov, kjer je bil sebi in družini — ženi in trem malim otrokom — zgradil hišo.

Njegovi družini, ki jo je tako rad imel, naše najgloblje sožalje! Njemu pa večno veselje pri Bogu!

nizozemska

HEXENBERG — Polnočnica je lepo uspela. »Zvon« je pod vodstvom prof. Willemsa lepo prepeval božične pesmi.

Po Božiču je »Zvon« nastopil tudi v kliniki v Heerlenu, kjer sta oskrbovana naša dolgoletna zvesta sodelavca ga. Strman in naš prijatelj g. Romih.

Lepo solidarnost je »Zvon« prav tako pokazal s svojim prijateljskim nastopom na »Slomškovem« sprejemu ob zlatem jubileju slovenskega petja v belgijskem Limburgu.

švedska

GÖTEBORG

Dobrota osvaja. Ni čudno, da je Miklavž osvojil srca slovenskih otrok v Göteborgu, ki so bili deležni njegove darežljivosti. Čez trideset paketov je imel še v svojem košu ob prihodu v Göteborg, a se je tu srečal s toliko pridnimi otroki, da je vse razdal.

Miklavž pa ni oboževan le od otrok. Verni ljudje so po različnih krajih širom po Evropi postavili številne cerkve njemu v čast. Ena najimenitnejših je v mestu Bari v Italiji, kjer je sedaj njegov grob. Zelo veliko čast uživa tudi med verniki v Rusiji, kjer so ga sprejeli za narodnega zavetnika. Tudi v Islandiji nad 40 cerkvá nosi njegovo ime.

Po vseh teh krajih se je v starih časih razširila navada, da so bili otroci obdarovani za njegov godovni dan — 6. decembra. Protestanti so bili v strahu, da priljubljenost svetnikov jemlje čast Bogu, zato so bili v zadregi tudi zaradi Miklavževe popularnosti. Darove so začeli deliti za Božič. Miklavž pa je s časom dobil poteze bajeslovnega božička, ki ga Švedi imenujejo »Tomte«.

Vse kaže, da se je na svojem dolgem pohodu preko mrzlih vzhodnih step Miklavž nekoliko zamudil. Mrzla burja je odpihnila njegovo škofovsko kapo. Ko so ga videli, da ima kučmo na glavi in ivje na bradi, so mu rekli dedek Mraz, njegovo krstno ime pa pozabili.

Radi bi, da bi slovenski otroci na Švedskem poznali pravo Miklavževo ime. Če nagovarjamo ljudi z imenom, ki so ga dobili pri krstu, je to znamenje, da smo do njih olikani in da jih spoštujemo.

Ko so göteborgski veroukarji s preprosto igrico ponazorili pričakovanje Miklavža, so o njem povedali veliko zanimivega. Iz njihovega pogovora so malčki lahko zvedeli, da je Miklavž svetnik in da sedaj živi v nebesih.

Svetniki nikakor nočejo jemati Bogu časti, saj jim je božja slava najbolj pri srcu. Zelo čudno bi bilo,

če bi na račun običajev, ki so v zvezi z njimi, obračali pozornost stran od verskih resnic. Miklavževanje pod različnimi imeni sredi božičnih praznikov pa na žalost nehoté usmerja pozornost otrok proč od skrivnosti Jezusovega rojstva. Zato je staro slovensko izročilo (tradicija), da praznujemo Miklavža za sebe, Božič pa za sebe, zelo hvalevredno.

Cerkev je prastara izročila pokristjanila. Varovati se moramo, da ne bomo teh izročil tako prikojili, da bi nas vodili nazaj v poganstvo.

OLOFSTRÖM

Dragi prijatelj!

Najprej Ti želim srečno novo leto, ki se je pravkar začelo. Pa tudi veliko lepih doživetij Ti želim in spoznaj, predvsem pa bližine Jezusa, ki se znova in znova rojeva v srcih tistih, ki to želijo.

Veš, otroci tu gori niso prikrajšani za to oznanilo o Jezusu niti v šoli niti po radiu niti po televiziji; samo včasih se mi zdi, da le ni tiste toplote, ki se ustvari okrog jaslic doma po slovenskih domovih in cerkvah. No, morda se samo meni zdi tako.

Lani, v decembru, pa smo vseeno doživeli lep praznik, tako, kot bi bilo doma. Starši so rekli, da bi ne bilo prav, če njihovi otroci ne bi doživeli sv. Miklavža tako, kot so ga oni v svoji mladosti.

Bilo je to v Halmstadu. Pa nisem bil jaz »glavni«. Sami so se učili igrice o svetem Miklavžu, sami so se tudi naučili peti pesmico o njem

naša luč

naša
vez
v
zdomstvu

švica

»Denis-Ludvik, postal si nova stvar, oblekel si Kristusa« — tako smo molili ob njegovem krstu v Olofströmu z družino Klep.

in na praznik tega prijaznega svetnika je šlo kot namazano. Karmen, Sonja, Zdenka, Ana in Liza so povedale, kaj je delal sveti Miklavž v svojem življenju in zakaj je postal svetnik.

Pa vseeno je bil ta naš sveti Miklavž nekaj posebnega v Halmstadu. Govoril je namreč po švedsko s češkim naglasom, otroci so peli po slovensko in švedsko, slišalo pa se je več različnih jezikov, med drugim hrvaški, danski, poljski, madžarski in še kaj bi lahko zasledil.

Mame so namreč pripravljale tudi majhne darove za otroke, pa so rekle, zakaj ne bi tudi drugi otroci enkrat doživeli Miklavža po slovensko. In vsi so bili zelo navdušeni.

Lepo se zahvaljujem vsem sodelujočim za to lepo doživetje.

Prav lep pozdrav!

Jože Bratkovič

Zadnji mesec december nam je kar precej obogatil spominsko zakladnico. (Op.: O miklavževanju je pravzaprav že malo pozno poročati, a smo čakali še na druge načrtovalne dogodke.)

Miklavževanje

Najprej so bili veselega doživetja deležni otroci, ki jih je vsako leto obiskal in obdaroval Miklavž. Dne 6. dec. lani je bilo miklavževanje v Oltenu, 7. dec. pa v Zürichu in Bernu.

Povsod je Miklavž moral imeti veliki koš oziroma sani, da je mogel prinesiti zadosti darov za številne otroke, ki so se v spremstvu staršev udeležili njegovega obiska; pa tudi nekaterih odraslih se je spomnil.

Razpoloženje je bilo veselo. Otroci so po večini pogumno odgovarjali Miklavžu na vprašanja in mu za darila obljubljali pridnost. Po njegovem odhodu je bilo za vse še malo okrepčila, nato pa razvedrilo na izbiro: odrasli so se odločili za kramljanje in vmesno petje (na dveh krajih se je oglasila tudi harmonika), otroci za raznovrstno rajanje.

Dragi Miklavž, hvala ti za vse! Iskrena hvala tudi vsem tistim, ki ste uredili in pripravili vse potrebno za sprejem Miklavža!

Srečanje baselskega škofa s Slovenci

Teden dni po miklavževanju, t. j. v nedeljo, 14. dec., sta vzhodni in zahodni del Slovenske misije imela vsak svoje nepozabno doživetje.

Najprej je v Solothurnu dopoldne ob 10. uri baselski škof dr. Anton Hänggi (s stalnim sedežem v Solothurnu) na lastno povabilo imel srečanje s slovenskimi rojaki, ki živijo na ozemlju, kjer se pokrivata baselska škofija in solothurnsko področje Slovenske misije.

Srečanje se je po predhodnem pozdravljanju med škofom in prihajajočimi začelo v škofijski kapeli z mašnim bogoslužjem, ki ga je vodil g. škof s somaševalcem p. Damija-

nom. Le-ta je v začetku maše najprej pozdravil g. škofa, nato pa še podal kratko zgodovino baselske škofije.

Med vso mašo je bilo zares lepo doživljati in čutiti edinost v različnosti dveh jezikov. Škof je namreč svoj molitveni in daritveni del maše kakor tudi nagovor zbranim vernikom opravil v nemščini, verniki pa njim pripadajoči delež, t. j. sodelovanje z branjem in poslušanjem božje besede ter s skupnimi molitvami in petjem, v slovenščini; torej vsak v svojem materinem jeziku.

Ko je na koncu maše škof odhajal od oltarja, je vsakega otroka pokrižal na čelu »in jih tako blagoslavljal« (Mk 10, 16). Zaradi njegove dobrosrčnosti in prijaznosti so otroci kar stegovali svoje glave proti njemu, ne da bi se ga kolikšak bali, čeprav so ga prvič videli. Človeku je nehoté ušla misel na prizor Jezusovega srečanja z otroki. Ob prihodu v zakristijo pa je glede sodelovanja in (ljudskega) petja pri maši škof zadovoljno rekel: »Die Leute singen wirklich sehr schön.«

Po maši je škof vse prisotne povabil na aperitiv. Zopet nekaj svojstvenega: škof sam je natakala kozarce in delil (raznovrstno in vsakemu primerno) pijačo povabljenim. Prijateljski pogovor in edinostno ozračje sta napolnjevala sprejemno dvorano na škofiji.

Škofu je v vsaj majhno oddolžitev bilo podarjeno skromno darilo in živahno zapeta zdravica. Malo pred poldnevom se je srečanje ob vseplošnem zadovoljstvu končalo s poslovnim in hvaležnim pozdravljanjem. Da, zares je dobro in prijetno, če bratje in sestre v slogi živijo (prim. Ps 132, 1).

Iskrena zahvala g. škofu za prijetno srečanje (ki je imelo značaj pastoralne vizitacije) in vsem udeležencem za lepo sodelovanje!

40-letnica duhovništva p. Fidelisa

Popoldne istega dne je v Zürichu bila še druga pomembna slovesnost. V župnijski dvorani zraven cerkve Dobrega Pastirja (Guthirt) si že v zgodnjih popoldanskih urah nekaj pridnih rok ni dalo počitka in miru pri pripravljanju miz in malice

Hozjanova družina iz Torupa je polna veselja ob krstu sinčka Roberta.

Med jubilejno mašo ob 40-letnici mašništva patra Fidelisa v Zürichu

za goste. Pred cerkvijo pa se počasi začnajo zbirati ljudje, ki kmalu zasedejo vsa razpoložljiva mesta v kripti pod cerkvijo.

Kaj neki se pripravlja? Na oltarju stoji, naslonjena na vazo s 40-imi nageljni, veliko izpisana številka 40. In prav ta številka nakazuje jedro slovesnosti: p. Fidelis obhaja 40-letnico svojega mašniškega posvečenja.

Slavljenec prihaja k oltarju v spremstvu ministrantov in treh somaševalcev. Pred oltarjem ga najprej pozdravita dva predstavnika zbranega ljudstva in mu izročita spominsko darilo, nato pa eden od somaševalcev uvede navzoče v mašno daritev, ki bo opravljena Bogu v zahvalo za 40-letni dar duhovništva. Naprošeni pridigar je dopoldne telefonsko sporočil, da zara-

di bolezni ne bo mogel priti. Da bi bila zadrega odpravljena, se jubilant odloči, da bo pridigal sam. In po prebranem evangeliju že na kratko opisuje svojo duhovniško pot, prikazuje pomen duhovnika za ljudi ter prosi za odpuščanje in tudi za razumevanje. Vneto sodelovanje med mašo, zlasti petje, razodeva skupno veselje in hvaležnost Bogu.

Po maši so udeleženci povabljeni na pogostitev v župnijsko dvorano. Ob slavlencu sedijo z desne nacionalni direktor SKAF-a dr. Enderle, hrvaški frančiškan p. Lucijan, g. Jože Cimerman in p. Damijan, z leve župnik župnije Dobrega Pastirja g. Hermanutz, gen. vikar iz Züricha dr. Matt, predstojnik kap. samostana v Zürichu p. Theodos, dr. Franc Felc.

Medsebojni pogovor omizja dopolnjujejo zdravice in ga prepleta ve-

selo petje odraslih in otrok. Petje seveda vedno in povsod večinoma vodi s. Avrelija.

Slavlencu prinesejo spominsko darilo tudi štirje možje in solothurnskega področja. Vse to izraža željo vseh navzočih: Bog živi p. Fidelisa, ohranjaj mu zdravje in vne-mo ter mu dajaj moči še za naprej!

Vse to pa je tudi izraz hvaležnosti in zahvale lepega števila slovenskih rojakov za dušnopastirsko delo, ki ga p. Fidelis med njimi in zanje opravlja že trinajsto leto.

Naslednjo nedeljo dopoldne, t. j. 21. dec., se je slovesnost ponovila, sicer v malo manjšem merilu, še v Amriswilu. Prav na ta dan je bil namreč p. Fidelis l. 1940 posvečen v duhovnika.

Omeniti pa je še treba, da je jubilej p. Fidelisa prva proslavila skupina slovenskih rojakov v Schaffhausnu, in sicer že 5. dec. (prvi petek). Tja redno vsak prvi petek prihaja k maši tudi manjša skupina iz sosednje Nemčije. Kljub izredno slabim vremenskim razmeram je udeležencev bilo celo nekaj več kot navadno.

Na koncu pa naj bo še izrečena zahvala in Bog povrni vsem sodelavcem in sodelavkam pri pripravi in izvedbi te slovesnosti v vseh treh krajih (v Schaffhausnu, Zürichu in Amriswilu) in na obeh mestih (v cerkvi in jeditnici).

slovinci ob meji

KOROŠKA — Šmihelska fara je priredila 23. novembra »dan starih«. Povabljeni so bili vsi farani nad 70 let stari. Prišlo jih je okrog sedemdeset. Po maši jih je mladina v Farnem domu zabavala s kulturnim sporedom. — V Tinjah je zadnji teden v novembru 22 žen uživalo »dopustniški teden«, ki ga je pripravil Tinjski dom. — Otroški zbor iz Št. Jakoba v Rožu, ki ga vodita kaplan Janez Tratar in šolska sestra Antonija Kimovec, je zbral otroške pesmi v posebni kaseti, ki jo je mogoče kupiti v slovenskih knjigarnah v Celovcu. — Referat za izobražen-

ce v okviru Katoliškega delovnega odbora je priredil 2. in 3. januarja »Novoletno srečanje«. Predavanja in razgovori so bili posvečeni Slovincem v Italiji. — Celovski škof je imenoval kanonika msgr. Filipa Miloniga za direktorja Slovenskega pastoralnega urada v Celovcu. — Iz slovenske Koroške je 120 mladih bilo ob koncu leta na srečanju mladine v Rimu. Srečanja se je udeležilo tudi okrog 600 mladih Slovencev iz domovine ter lepo število iz Italije. Posebno doživetje je bila skupna maša na grobu sv. Cirila v cerkvi sv. Klemenca v Rimu in pa papeška avdience, kjer je sv. oče govoril tudi slovensko. — Koroški deželni glavar Wagner je bil 12. decembra na uradnem obisku v Ljubljani. Ali se bo položaj koroških Slovencev po tem obisku kaj izboljšal? — V ne-

deljo, 21. decembra, je avstrijski radio v prvem programu prenašal mašo iz Št. Janža v Rožu. Petje in molitve med mašo so bile iz večine slovenske. — Od 28. do 30. decembra so se vršili v Slomškovem domu v Celovcu »Koroški kulturni dnevi«.

GORIŠKA — Po osebni intervenciji odbornice pokrajinskega odbora ge. Marije Ferletič je pristojno ministrstvo v Rimu izdalo dovoljenje, da se v Ronkah odpre slovenska osnovna šola. — V goriškem avditoriju je 17. decembra gostoval »Consortium musicum« iz Ljubljane. Koncert se je vršil v okviru Glasbene matice. — Že tradicionalni božični koncert združenih pevskih zborov v Gorici je bil posvečen 100-letnici rojstva mons. Stanka

dragi bralci!

Varšavski opozicijski politik Jacek Kurón je odgovarjal na vprašanja zahodnonemške revije SPIEGEL (15. dec. 80) o sedanji poljski krizi. Zaradi splošne zanimivosti objavljamo nekaj njegovih odgovorov:

● Glavni vzrok, da so odnosi med državo in delavci zelo napeti, je v tem, da se čutijo občani nasproti državni oblasti, pod katero morajo živeti že več kot 35 let, brez moči in da so vedno bolj proti njej, in to na vseh ravneh.

● Če se tukajšnji ljudje bojujejo za plače, jim gre pri tem tudi za plače, a ne le zanje; gre jim tudi za vse tiste pravice in svoboščine, ki jih doslej niso imeli.

● Partija mora upoštevati različna mišljenja. Drugače ni moč te dežele več vladati. Vse gibanje demokratizacije prihaja od spodaj, od ljudstva, ki se vedno bolj organizira in s tem sili državno oblast k popuščanju. Tako mora ta, pa naj ji bo to všeč ali ne, sprejemati ljudsko zahtevo po večjem pluralizmu, po večji demokraciji in mora pri tem sodelovati.

● Sicer so si cilji državne oblasti in demokratičnega gibanja povsem nasprotni, vendar se mora boj med obema smerema, med totalitarno in demokratsko, razvijati izključno po mirni poti.

Lepo Vas pozdravljamo!
Uredniki

Premrla, ki je bil dolga leta ravnatelj kora in orglarske šole v Ljubljani. — Na pobudo občinske uprave so v Sedejevem domu v Števerjanu priredili kulturno prireditev. Čisti dobiček je bil dan za žrtve potresa v južni Italiji. — Tudi goriška občinska uprava je organizirala 23. decembra božični koncert mestnih pevskih zborov. Vršil se je v Avditoriju. Med petimi nastopajočimi zbori so bili trije slovenski, ki so peli naše božične pesmi. — Dramski odsek Prosvetnega društva v Štandrežu je postavil na oder kriminalno komedijo A. Christie »Deset zamorčkov«. Igra je dobro uspela.

TRŽAŠKA — Na Štefanovo je bil v župni cerkvi v Sv. Križu pri Trstu koncert božičnih pesmi. Nastopila sta oba domača zbora in mešani cerkveni zbor iz Mačkolj. — Tržaški Slovenci so skupaj pripravili proslavo v spomin 200-letnice šolstva na Tržaškem. Proslava je bila v Kulturnem domu v Trstu. — Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem je priredila v stolnici sv. Justa v Trstu 4. januarja božični koncert. — V okviru predavanj, ki jih prireja Društvo slov. izobražencev v Trstu, je 5. januarja predstavil prof. Vinko Beličič »Antologijo slovenske zdomske poezije«, ki je pred nedavnim izšla pri Slov. kulturni akciji v Buenos Airesu. Teden dni kasneje je pa predaval ljubljanski nadškof dr. Šuštar o »Družinskih vprašanjih na zadnji rimski sinodi«.

slovinci po svetu

ARGENTINA — Tajnik Narodnega odbora za Slovenijo je poslal ameriški delegaciji na madridski konferenci posebno spomenico o kršenju človekovih pravic v Sloveniji. — Na prvo adventno nedeljo je 32 otrok bilo pri prvem obhajilu. Slovesnost se je vršila v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu. — V decembru lani so se v slovenskih verskih skupnostih v Argentini spomnili 40-letnice smrti voditelja slovenskega naroda, dr. Antona Korošca. Po mašni daritvi so mladim skušali pokazati delo tega velikega Slovenca za svoj narod. — Za narodni praznik 29. oktobra 1980 so se bariloški Slovenci zbrali ob jezeru Mascardi, kjer je Slovensko planinsko društvo »Bariloche« organiziralo »asado«.

Mladi so pa pripravili zgodovinski pregled našega osvobojenja. — Pred začetkom planinske sezone so Bariločani preuredili »Planinski stan«. V njem so tudi priredili Miklavžev večer. — 41 dijakov in dijakinj je zaključilo z diplomom slovenski srednješolski tečaj v glavni Slovenski hiši v Buenos Airesu. — Tudi v Buenos Airesu so se spomnili 75-letnice prve slovenske gimnazije, ki jo je ustanovil v Št. Vidu nad Ljubljano škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki jo je nacistična oblast l. 1941 pregnala v Baragovo semenišče v Ljubljano in so jo komunisti leta 1945 dokončno uničili. — Humoristična skupina naših rojakov »Le Ludje« je v dvorani na Slovenski pristavi pripravila satirično-humoristični večer, ki je bil res pester in duhovit. — V Argentini so izdali tretji zvezek »Svobodni pogledi na slovensko preteklost, sedanost in bodočnost«. V zvezku je obdelana naša zgodovina od »Slovenske izjave« iz leta 1933 naprej.

ZDA — Od 9. do 16. novembra 1980 so v New Yorku organizirali »Teden slovenske kulture«. Poleg drugih Slovanov so sodelovali tudi Slovenci. — Dramatsko društvo »Lilija« je v Slov. narodnem domu v Collinwoodu igralo veseloigro »Trije ptički«. — Pevsko društvo »Jadran«, ki že 60 let deluje v Clevelandu, je 8. novembra priredilo koncert z večerjo in zabavo. Prireditev je bila v Delavskem domu na Waterloo Rd., kjer se zbirajo, odkar Dom obstaja. — V Clevelandu obstaja Slovenski radio klub. 27. novembra je priredil v Slov. narodnem domu na St. Clairu »Polka« zabavo. Sodelovali so razni ansamblji iz mnogih držav ZDA, od Alaske do Floride. — Slovenska župnija sv. Cirila v New Yorku prireja vsak mesec »Prosvetno uro«. Oktobra so imeli v gosteh ob polni dvorani oktet »Zvon« iz Fairfielda, kvintet na trobila in kvintet na pihala od ljubljanske Filharmonije. — V Lemontu so 16. novembra pripravili spominski dan vseh slovenskih misijonarjev, ki so delovali na področju ZDA. Posebej so se spomnili škofa Barage in škofa Rožmana, ki čaka vstajenja na lemontskem pokopališču. — Misijonski krožek v Clevelandu je priredil »misijonsko kosilo«. Čisti dobiček 1230 dolarjev bodo dobili slovenski misijonarji. — V Texasu je 15. novembra umrl lazarist duhovnik Jože Gregor, ki je več let deloval na Tržaškem. Pokojni je bil star

SVETA DEDIŠČINA OČETNIH IZROČIL

(nadaljevanje s str. 5)

*po umetnosti in po narodni volji:
naši sobi središče je kot,
naš strop izvira iz kota,
naše leto iz božiča,
naša družina iz svete družine,
naša misel iz svetega Duha —
tako je hotel naš narod.*

Posebej pa velja omeniti tole: če je katero naših verskih oziroma cerkvenih izročil zares trdoživo in donosno, potem je to jezik, ki je v današnji slovenski Cerkvi na najvišji ravni lepote, pravilnosti, preglednosti in priobčljivosti in tako primaren in vreden, da v njem berejo mašo in se opravljajo obredi.

Na koncu pa še: v vsem slovenskem krščanskem izročilu so vse skozi obstajale tiste blage in čiste

70 let. — Novembra lani je bil imenovan za novega clevelandskega škofa škof Anton Pillo. Imenovani je 47 let star in italijanskega porekla, rojen v Clevelandu. Škofija je bila ustanovljena leta 1847 in so bili vsi dosedanjí škofje ali irskega ali nemškega rodu. — Težki srčni operaciji se je moral podvreči g. župnik Jože Snoj, ki izhaja iz znane zagorske družine. Eden od bratov je bil pred vojno minister, drugi pa škofijski kancler v Ljubljani. G. Snoj deluje v Kaliforniji in se je že vrnil na svojo župnijo.

KANADA — Ob 20-letnici župnije Marije Brezmadežne je župnijski pevski zbor priredil v cerkvi koncert Marijinih pesmi. Zbor je dovršeno odpel 17 izbranih pesmi na čast Materi božji. — Tudi Slovenci v Torontu so lani proslavili slovenski narodni praznik 29. oktobra. Na akademiji je govoril tudi kandidat za torontskega župana g. Art Eggleston, ki je bil 10. novembra 1980 tudi za župana izvoljen. Akademijo je pripravil Slovensko-kanadski svet. — V korist Mohorjevih domov v Celovcu so torontski Slovenci priredili »Koroški večer«. Zanj je napisal ravnatelj Mohorjeve družbe mons. dr. Hornböck posebno pismo.

vrednote (strpnost, širina, vedrina, živa dejavnost, ljubezen in spoštovanje vsakega človeka), ki so temelj pokoncilске Cerkve in jedro oznanjevanja velikih papežev od Janeza XXIII. do Janeza Pavla II. To nam daje pravico do nemajhnega ponosa.

IZROČILA NAŠIH VELIKIH MOŽ, KI SO SKORAJ VSA IZ LJUDSTVA

● PREŠEREN. Vsaj povrh pregledmo Prešernovo duhovno, нравno, socialno, politično izročilo in hkrati še ugotavljajmo, koliko ga živimo in oddajamo mlademu rodu.

— Opravljati »vredna dela«, kajti brez njih ni »sreče in slave časov«. — Izčistiti in urediti v sebi dvoje poglavitnih vprašanj: o ljubezni (življenju) in smrti.

— Bojevati se nenehno, da najdeš »pot si k luči, razsvetljenju«, hkrati kazati tudi drugim »pravo pot v deželo duhov«.

— Biti krepak človek, »ki le Bogu se in pravici umiče« in »ki pred nje ga pogumom laž se umika«.

— Truditi se z vsjo močjo нравne zavesti za poštenost in pravičnost, plemenitost in dobroto.

— Ljubiti modrost in lepoto.

— Posebej velja poudariti Prešernovo socialno in revolucionarno hotenje. »Da bi v samoti revež ne poginil, da brat pomagal bratu bi 'z nesreče.«

— Pravično in hvaležno ocenjevati zaslužno delo prednikov.

— Pogumno vztrajati v boju za svobodo in dostojanstvo vsega človeštva, domovine in posameznika: »Da rojak prost bo vsak«.

— Prizadevati si za častno in ponosno osebno in javno življenje: »Da oblast in z njo čast, ko pred, spet naša bosta last.«

— Brezkrajno, brez pridržkov ljubiti domovino. Ljubiti jo, čeprav je tako majhna, da ima »grob komaj za nas«. Verjeti in delati, »da se bodo vremena zjasnila«, pa četudi ti to ni v prid. Ljubiti jo in trdo in nesebično delati zanjo, tudi sredi brezbriznosti in lenobe in pohlepa drugih po dobičku, tudi sredi hlapčevstva in oboževanja tujstva, sredi sramovanja in pačenja materialne-

naša luč

gost
v
vsaki
slovenski
hiši

ga jezika in brezbriznosti do preteklosti in izročila.

— Verovati je treba v »pravega Boga«, ki »se kliče Bog ljubezni«; »trpljenje in bolezní z veseljem vred so dar njegove roke«; »zemlja, kjer vijo viharji jezni, je skušnje kraj«; naš dom so »visoka nebesa«; »oko ni vidlo, slišala ušesa veselja, ki izvoljene tam čaka«.

— Treba je imeti rad vero in Cerkve svoje matere in svojega rodu, tudi če ne veruješ v Boga. V njima je velik del naše zgodovine, naše usode in miselnosti.

Naj župančič razloži pomen in nujo Prešernovega izročila — našega narodnega katekizma: »Ljubiti Prešerna se pravi ljubiti svobodo misli in besede, svetovnega nazora in vere. Spoštovati Prešerna se pravi, spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Človek, ki po svojem verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.«

● DRUGI NAŠI KULTURNI DELAVCI. Visoko нравno, družbeno in kulturno sporočilo je združeno s silnim delom in bojem Frana Levstika ali Ivana Cankarja, Linhartarja, V. Vodnika, Župančičarja, Kosovelarja, T. Vodnika in še mnogih pisateljev in pesnikov in prav tako drugih umetnikov, znanstvenikov, mislecev, duhovnikov, zdravnikov, vzgojiteljev, politikov: Plečnikarja, Jakopičarja, Šlajmerjarja, Slomškara, Koblarjarja, Fr. Kidričarja, Ramovšarja, Kuhljarja, Plemlijarja, Krekarja itd. Kazalo bi iz vseh naših najvrednejših mož in žena izbrati vse tisto, kar bi nam bilo spodbuda in opomin na poti prihodnosti.

pisma bralcev

RIBIČIČ O MERCEDESIH IN POBITIH DOMOBRAŃCIH

Najbrž niste opazili Ribičičevega intervjuja za revijo START, ki so ga ponatisnili ljubljanski Naši razgledi (26. 12. 1980). Iz njega Vam pošiljam tista dva odstavka, ki govorita o »mercedesih« funkcionarjev in o po vojni pobitih domobrancah. Tako-le stoji tam:

Pomembno je opomniti, da se je povečala občutljivost (naših ljudi) za naše ravnanje, za obnašanje voditeljev. Ljudje precej kritično gledajo na razmerje med našimi besedami in našimi dejanji; ljudje so postali zelo občutljivi tudi za takšne stvari, kakor so prevažanje z »mercedesi«, stanovanjski krediti, kakšne dobivajo nekateri funkcionarji, občutljivi so za bankete, za različne oblike luksuza. Ali za počitniške hišice, čeprav vsak pameten človek ve, da lahko nacionaliziraš vse počitniške hišice v državi, pa ne boš rešil stanovanjskih problemov. Ljudje reagirajo na detaile, ki so vendarle neke na obrobju in za katere pred pol leta niso bili občutljivi. Če ne govorimo o tem, kako zelo so občutljivi za socialne razlike, za bogatenje... Mislim, da je to odsev slabega političnega položaja. Odsev nezaupanja in nejevere.

Zelo je občutljivo, ko Kocbek pravi (svojčas v nekem tekstu, ki se je bil najprej pojavil v Trstu), da smo neupravičeno, na koncu vojne, pobili 10.000 ljudi — domobrancev in belogardistov. Kocbek je mislil, da tega tukaj ne bomo objavili. Mi pa smo objavili njegov tekst, toda tudi svoj komentar, pojasnilo, naše stališče. Pokazali smo, da so se na slovenskem območju vse do jeseni 1945 bili boji, da še ni bilo svobode, da so bile meje še nedoločene, negotove, da smo imeli opraviti z banditizmom, zahodnim, zdaj pa vemo, da tudi z vzhodnim.

Do tu Ribičič. Naj dodam le še to, da si Ribičič ne upa z vso resnico na dan: pobjo domobrancev skuša skriti za boje, banditizem ipd.

(nadaljevanje s str. 13)

cukrarnarjev!«, da se vam ne stopijo od sladkosti življenja, ki ste jim ga tako načrtno in vzorno pripravili?

Ali pa bi nas, nepoboljšljivec prebrisani, vendarle spregledal in nas z bičem nagnal iz svojega templja: kaj pošiljate mene v ogenj, farizeji preračunljivi in prestrašeni? Jaz sem v svojem času svoje storil, vi glejte v svojem!

In tako si nas (hvala ti, Cankar) trdo postavil pred naš današnji domači prag. Ne zapirajmo si oči in ne izgovarjajmo se: Cukrarna našega današnjega roba družbe (če smemo in če si upamo med njene nesrečnike prištevati tudi sezonske in druge delavce) ni dediščina kake trhle preteklosti, ampak je neutajljivi nezakonski plod naše sedanosti.

Kar zadeva preteklost Cukrarne: Cukrarna bi kdaj že morala biti urejen in zaščiten kulturnozgodovinski spomenik, v katerem bi se med poučnimi izleti srečevali z mrtvimi muzejskimi razstavki, ne pa s hirajočimi ali kako drugače komaj še živetarjujočimi človeškimi bitji.

In kar zadeva sedanost Cukrarne — namesto Cukrarne bi kdaj že morali imeti namensko grajene in urejene ustanove, ki bi na človeka vredni ravni stregle ljudem, kakršni in kateri so zdaj, že krepko čez rob družbe, odrinjeni v Cukrarno.

Seveda pa se s pocukranim in sladko zapletenim aktivističnim bese- dičenjem takih ustanov ne da graditi.

Delo, Ljubljana, 20. dec. 80/6.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: SLOVENIJA BOLEHA NA JUGOSLOVANSKI KRIZI

Leta dolgo naj bi bili Jugoslovani živeli »čez svoje razmere«. To pripovedujejo danes dan za dnevom komunistični funkcionarji v Jugoslaviji tako svojim občanom kot tujim obiskovalcem, kadar hočejo pokazati na vzroke današnje domače gospodarske krize. S tem skušajo istočasno odvrniti pozornost od svoje odgovornosti.

Obiskovalec si o tej trditvi ustvari svoje mnenje. Vemo, da jugoslovanske delavce povsod, posebno še v ZR Nemčiji, cenijo kot poštenjake, in se čudimo, zakaj naj bi skromna življenjska ravan, ki jo je njihova domovina 25 let po koncu vojne končno dosegla, bila »čez razmere« teh ljudi. Še posebno v Sloveniji občuti človek takšne marnje funkcionarjev kot nesmisel: ta jugoslovanska republika ni vse od komunističnega prevzema oblasti leta 1945 živila niti eno minuto čez razmere, temveč zmeraj pod svojimi razmerami.

V Ljubljani je bilo v tednih pred božičem naenkrat spet dobiti kavo in pralne praške. To je jasen znak, da začno postajati republiške oblasti zaradi nezadovoljstva občanov zaskrbljene. Pa ni le to. »Močni mož« Slovenije, partijski sekretar Popit, je imel pred slovenskim CK govor, v katerem je prvič naznanil nekaj sličnega kot neodvisno, dejanskim republiškim razmeram prirojeno gospodarsko politiko. V devetih letih, odkar je bil tedanji šef slovenske vlade Kavčič zaradi »neodvisne« politike odstavljen in je Popit stopil na vrh partije, niso v prid slovenskih koristi storili bogvekaj. Sedaj mora Popit hočeš nočeš pokazati na posledice zanemarjanja, posebno na zastarelo stanje industrijske proizvodnje.

Slovensko gospodarstvo, ki mora obenem z ostalimi republikami nositi tudi skupne jugoslovanske izdatke, ni imelo spričo nezaslišanih bremen za tako imenovano »družbeno režijo«, to je prispevkov za državo in družbene storitve, (za vsak dinar prigospodarjenega dohodka 0,70 dinarja!) denarja za naložbe v proizvodnjo. Zaradi velikih potreb centralne uprave skupni jugoslovanski devizni sistem ni republik Sloveniji pustil dovolj tujih valut. Ob vsem tem bodo v Sloveniji po uradnih izjavah pokrili okrog 90% uvoza z izvozom, medtem ko v skupnem jugoslovan-

skem poprečju le dobrih 50%. Slovenija bi lahko imela svoj plačilni obračun izravnati.

Nekateri ugovarjajo, češ da ima Slovenija korist, ker lahko dobiva surovine iz Bosne ali drugih delov Jugoslavije za dinarje. Slovenci odgovarjajo, da morajo za te surovine danes plačevati cene svetovnega tržišča, včasih celo več. Škoda, ki se v Sloveniji dela zaradi premalo premišljenih in na kopito zvezne birokracije nategnjenih pravil, je precejšnja in prizadene prav najboljše slovenske prinašalce valut, ker so ti že močno zapleteni v mednarodno tržišče. Podjetje *Gorenje* se npr. pritožuje, da mu izvoz kuhinjskih omar zastaja: zanje morajo uvoziti kompresorje, to pa zaradi omejitve uvoza ni mogoče; »začasni uvoz« je za beograjsko birokracijo očitno španska vas.

Slovenija, tako je dejal Popit o položaju republike prav spričo takšnih primerov, ima uspešno predelovalno industrijo, čeprav je tudi ta delno potrebna posodobitve, nima pa dovolj surovin, snovi za dokončavanje proizvodov in energije. Zato je treba »zagotoviti oskrbo« proizvodnih osnov, prav tako pa tudi živil. Zdi se, da pri tem ni imel v mislih slovenske popolne gospodarske neodvisnosti in kupovanja v ostali Jugoslaviji, marveč tudi uvoz in poseg na mednarodni trg.

O predmetu, ki je za Slovenijo vedno kočljiv, to je o pomoči »manj razvitim« področjem Jugoslavije, posebej Kosovu, je Popit govoril posebno obširno. Partijski šef Kosova Bakali se je na zadnjem plenumu jugoslovanskega CK ponovno pritoževal nad nezadostnim razvojem svoje pokrajine, ne da bi pri tem povedal kaj več o tem, kaj bi vodstvo Kosova samo lahko ukrenilo za hitrejšo povečanje družbene proizvodnje in ponudbe na tržišču. Doslej so dobivale nerazvite republike in pokrajine podporo predvsem iz posebnega, temu namenjenega zveznega sklada, v katerega so morala prispevati vsa podjetja. Slovenija hoče sedaj uvesti predvsem sistem neposrednih naložb ali, kakor se je izrazil Popit, postaviti pomoč na temelj »dohodkovnih odnosov«, in sklad pomoči za razvoj jugoslovanskih republik prenesti na »osnove samoupravljanja«. To je tudi pot, po kateri bi bila Sloveniji na dolgo roko zagotovljena preskrba s surovinami in energijo. Popit pa ni povedal, da nudi ta pot neposredne udeležbe, ki je bila doslej prepovedana (češ da pomeni padec v polkolonialne razmere), Slovencem tudi boljši nadzor nad njihovim denarjem. Zakonski predlog, ki so ga sestavili Slovenci in ki predvideva omejitev doslejšnjega državno upravljanega sklada, ima beograjski parlament že v rokah.

Ni še jasno, kako bi lahko Slovenija prek lastnih gospodarskih ukrepov, h katerim spada tudi nagrajevanje izvoza, zadihala bolj polno. Republiško vodstvo hoče ukrepati previdno, pred očmi ima Kavčičev zgled. Le da ni danes tudi nobenega Tita več. Sedanja gospodarska kriza je mnogim Slovencem spet pokazala, da beograjska zvezna birokracija ni dala zahtevam srednjeevropske, sorazmerno razvite dežele, da daje njen sloves v nič in da ji onemogoča ohranjanje življenjske ravni, ki odgovarja njenim gospodarskim možnostim. Le redko kdo se ukvarja z mislijo o neodvisni Sloveniji, a mnogo Slovencev bi si želelo rahlejšega odnosa z zvezo, pa da bi tudi vprašanje sistema lahko načeli z vidika koristnosti.

Nekdanjega šefa slovenske vlade Kavčiča sta svojčas vrgla Tito in Kardelj, ne nazadnje zato, ker se je potegoval za sodelovanje s sosednjimi slovenskimi pokrajinami, tudi z Bavarsko, in je to postavil v opreko z vključevanjem v skupni jugoslovanski trg. Sedaj se sodelovanje prek mej počasi spet oživlja. Vse predolgo je bilo zadevno slovensko ravnanje odvisno od manjšinskega vprašanja; še vedno pomembni in zahodnim sosednim državam nenaklonjeni šef ljudske fronte Ribičič je igral pri tej politiki veliko vlogo. Mnogim Slovencem so sicer njihove manjšine pri srcu, odklanjajo pa uradno politiko, ki podpira le »titovske« manjšine.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 27. dec. 80/8.

Res pa je, da je novi režim likvidiral konec maja in v začetku junija leta 1945 okrog 12.000 domobrancev, ki so jih Angleži razorožene vrnili v Jugoslavijo; njihova trupla ležijo predvsem v množičnih grobiščih v Rogu in v okolici Teharij.

Lep pozdrav

I. K.,
Avstrija

SLOVENŠČINA SE IZROJEVA

Prav ima Jože Javoršek, sodoben slovenski avtor, publicist, dramaturg, narodnjak, sopotnik slovenske revolucije, nato žrtev slovenskega stalinizma! Priznanje njegovemu boju v prid žlahtnega slovenskega jezika (glej NAŠO LUČ 81/1, str. 34, Slovenski jezikovni babilon)!

Res je, slovenščina degenerira. Kako je to mogoče?

Pravzaprav bi morali zdaj vsi slovenski kulturniki, razumniki in naprednjaki, od Vidmarja do Ingoliča, zavihati rokave in se z Javorškom solidarizirati: »Tu smo mi, tovariši, čistimo jezik Prešerna, Jurčiča, Bora, Župančiča in Voranca in Cankarja!« Ampak, molk molčeč molči zdaj...

Žal, NAŠA LUČ nima toliko prostora, da bi to vprašanje temeljito presvetlili. Le nekaj besedi bi želel povedati:

Če že politično odgovorna moč na Slovenskem uči, da je jezik rezultat proizvodnih odnosov, ne pa našprotno, potem jezik mora hirati, ker je pač samo komunikacija. Če srčica mladega Slovence, družina, s podporo države propada, potem tudi izvirna materinščina nima več časa za življenje. Kdaj naj mati poje otroku pesem o ljubezni, o lepoti, o veliki preteklosti, če nje, materice, ni doma in če očetova avtoriteta izginja v korist tako imenovane družbe?

Materinščina raste le v vzdušju splošnega zaupanja, med ljudmi, ki jim gre zaupati. Strah, materializem in ateizem uničujejo človeka in njegovo jezik.

Vidiš, dragi Jože, tudi o tem bi se morali odprto pogovoriti! Se bomo kdaj? Nas ovirajo nevarna razmerja?

N. N.,
W., ZR Nemčija

mali oglasi

● **PREVAJALSKA PISARNA** v Münchnu uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; kot tudi pouk nemškega in slovenskega jezika: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, Pfeilschifterstraße 21, 8000 München 50; telefon (089) 14 13 702.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLEED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HÖRZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **STEREO-AVTORADIO** s kaseto samo DM 80.—; otroške JEANS-HLAČE že od DM 5.— naprej! Za ostale predmete zahtevajte naš prospekt oziroma cenik! — JODE KG, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

● **SLOVENCİ PO SVETU, POZOR!** — Podpisani Stanislav Letonja nujno po-

trebujem nekaj podatkov oz. priče od vas rojakov, ki me mogoče poznate iz ujetništva med drugo svetovno vojno v Marseille-u (Francija) ali ste bili zaprti v Begunjah ali na odsluženju vojaškega roka v jugoslovanski vojski od 19. maja 1949 od konca aprila 1952. Kdor od vas se me iz tistih časov spominja, naj mi, prosim, čimprej piše, ker po datke nujno potrebujem. — Rojen oziroma domá sem s Ptujске gore na Štajerskem. Zaposlen sem bil v Kamnici pri Mariboru kot tajnik, potem pa v M. B. T. T. do vpoklica v jugoslovansko vojsko. Doma so me imenovali »Stane«. Pišete mi lahko slovensko, hrvaško ali nemško. — Moj naslov: Stanislav Letonja, Hardenbergstr. 34 c, D-8650 Kulmbach, BRD.

● **GOSTILNO** z gospodarskim poslojem, ležečo na zelo lepi točki v Gornji Savinjski dolini, prodam za 150.000.— DM. Ponudbe pošljite na: Konrad Pirh, Hotel »Hirsch«, Esslinger Str. 16, D-7303 Neuhausen/F., BRD. (Telefon: 0 71 58 / 82 42)

● Izredno lepa VILA, 8 km iz Celja, naprodaj. V njej sta dve trisobni stanovanji, trije balkoni, garaža, čudovit park in lastna asfaltna cesta. Cena 200.000.— DM. Ponudbe pošljite na: Konrad Pirh, Hotel »Hirsch«, Esslinger Str. 16, D-7303 Neuhausen/F., BRD (Tel.: 0 71 58 / 82 42)

● Na lepem kraju pri Rogaški Slatini ugodno prodam staro hišo in 4 ha zemlje. — Za točnejša pojasnila se obrnite na: Irena Hierl, Humboldtstr. 47, D-89 Augsburg, BRD, ali na: Alojz Križan, Zdraviliški trg 16, YU-63250 Rogaška Slatina, Jugoslavija.

preberite !

PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo »Naše luči« do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih pošt-nih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

pisma bralcev

ZAHVALA ZA NAŠO LUČ

Nadvse iskreno se Vam zahvalim, da nam pošiljate list NAŠO LUČ. Bog Vam tisočkrat vse povrni in poplačaj!

Vsakokrat, ko jo zagledam, se tako razveselim, saj je tako lepa in toliko pove o naših slovenskih ljudeh po svetu. Branje NAŠE LUČI nas razvedri, odpočije, obvesti nas o tem, kako je v domovini. Za naš narod molimo.

Sprejmite najlepše čestitke in najpristranejšo zahvalo za to, da nam revijo pošiljate!

s. N. N.,
Pariz, Francija

PROŠNJA ZA NAŠO LUČ

Po naključju sem dobila v roke Vaš list. Tako mi je všeč, da se nanj naročam. Tu v Avstraliji bom skušala dobiti še več naročnikov.

V. G.,
Ivanhoe, Avstralija

Nekdo je kupil pri starinarju stensko uro. Znanec jo občuduje.

»Pa gre točno?«

»Zelo točno, le poznati jo je treba. Na primer: če kaže pol treh in udari trikrat, je ura točno četrta pet.«

o

»Moja žena je bila prej tako živčena, če je slišala ponoči le kakšen ropot na stopnicah. Pojasnil sem ji, da to ne morejo biti tatovi, kajti ti prihajajo čisto potihem.«

»Ali se je sedaj pomirila?«

»Nasprotno: sedaj je čisto iz sebe, če ničesar ne sliši.«

o

Profesor: »Predstavljajte si stekleno kroglo. Se pravi: ni nujno da je iz stekla, pa tudi ne, da je krogla.«

o

»Kako si predstavljate Kanaan, o katerem je zapisano v svetem pismu, da v njem tečeta mleko in med?«

»Precej lepljivega.«

o

»Ali ti je juha všeč?«

»Je. Spet pa ne toliko, da bi jo pojedel.«

o

»Ali misliš, da je genialnost dedna?«

»Ne vem, ker nimam otrok, da bi lahko o tem sodil.«

o

»Ali je bilo na vaš oglas, da iščete nočnega čuvaja, že kaj odziva?«

»Že trikrat so nam vlomili.«

o

»Ženske prenesejo več bolečin kot moški.«

»Ste zdravnik?«

»Ne čevljar.«

o

»Majhni miški se pogovarjata.

»Ko bom velika,« reče ena od njiju in pokaže na netopirja, »bom šla k letalcem.«

o

Na vremenoslovski postaji zvoni telefon.

»Ali je tam glavni vremenoslovec? Ali lahko pri vas naročim za nedeljo lepo vreme?«

»Lahko. Za koliko oseb pa, prosim?«

o

če se držite preresno, ste smešni

V gostilni.

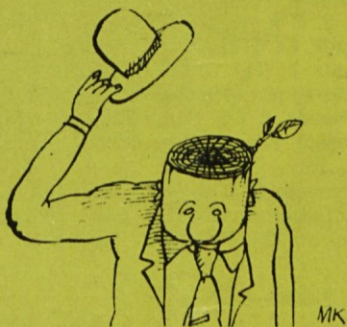
»Vino, ki sem vam ga prinesel, je iz leta 1970.«

»Pa kruh?«

KLOBUK PROTI GRIPI

smeš iz YU

SREČNO NOVO LETO VAM ŽELI
VAŠ DELEGAT

»Žena, olja in pralnih praškov nisem dobil, imam pa polne košare izjav, da obojega pravzaprav ne bi smelo manjkati.«

Kavboj stopi v krčmo, kupi steklenico viskija, odide ven in jo da konju. Ta jo v dušku izprazni.

»Kaj pa za vas?« vpraša krčmar kavboja.

»Jaz ne smem, vozim!«

o

Ob bregu jezera stoji tabla z napisom: KOPANJE PREPOVEDANO. KAZEN 100 DINARJEV. POZIMI 50 % POPUSTA.

o

»Ali je mogoče dobiti v vašem hotelu dietno hrano?«

»Ne. Pač pa lahko jedi, ki bi vam škodile, pustite na krožniku.«

o

Po koncu konjskih dirk se jezi lastnik konja nad jahačem, ki je prišel zadnji na cilj:

»Malo prej bi pa že lahko prišli na cilj!«

»Seveda bi lahko. A sem moral ostati na konju.«

o

Iz igralnice je prišel mož z veliko denarja. Iz teme je zaslišal glas:

»Pomagajte mi, prosim vas! Ničesar nimam, razen pištrole, ki je uperjena v vas.«

o

»Vlak ima že poldrugo uro zamude. Zakaj imate sploh vozni red?« se jezi potnik nad načelnikom postaje.

»Zato, da vemo, koliko ima vlak zamude.«

o

Podnajemnik se jezi nad gospodarjem hiše:

»Že od pomladi stanujem pri vas, vi mi pa šele sedaj, na koncu leta, poveste, da stanovanje nima kopalnice.«

o

»V življenju so pomembnejše stvari kot denar.«

»Verjamem, a kaj ko ne dobim brez denarja niti dveh decijev tistih stvari.«

o

Na letalu je stevardesa razdelila potnikom žvečilni gumi, da bi ne čutili pri spremembi zračnega pritiska šumenja v ušesih.

Ko so bili že na doseženi višini, je neki potnik vprašal stevardeso: »Gospodična, kako naj pa sedaj dobim gumi iz ušes?«

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Anselden. (Tel. 07229 - 83 56).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22 9 59).

P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1/253-64-43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93/56 66 01).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus. (Tel. 030

- 785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstraße 40. (Tel. 030 - 784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76 ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden.

(Tel. 011/76 22 01) Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 41138 Göteborg. (Tel. 031 - 49 53 68).

Jože Bratkovič, Gamla Nissastigen 65, 31300 Oskarström.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01/301 31 32; zasebno: 01/301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn.

(Tel. 065 - 22 71 33).